

19 9 37
ŽENSKI LIST

V I G R E D

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Požnel) in upravništvo Masarykova cesta 12, Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 3519. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah. Za tiskarno odgovarja Jožef Godina C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Masarykova c., 12.

V S E B I N A :

Marte in Marije današnjih dni (Podšmarnogorski). — Marijino rojstvo (Sv. Hildegarda Bingiška). — Črne sence (Mara Stepanova). — Ura molitve (Francka Zupančič). — Dekliške pesmi (Albina Z.). — Sestra Dragica († Tilka Lamprecht). — Duši (J. Thaler). — Mina Jeglič roj. Tomec (N. Velikonja). — Anica (J. F.). — Zunaj poletje dehti (M. S.). — Caritas Socialis (I. V.). — Zavarovanje žena in otrok (Smersu Rudolf). — Po ženskem svetu. — Iz naših krogov. — Žena v domu.

VIGRED

ŽENSKI LIST.

XV 9

V LJUBLJANI, 1. SEPTEMBRA 1937

Podšmarnogorski:

MARTE IN MARIJE DANAŠNJIH DNI

Zamislil sem se, ko sem bral evangelij Velikega Šmarna. Naš Odrešenik je za časa zemeljskega bivanja obiskal nekoč hišo Marte in Marije v Betaniji. Marta je bila vsa v skrbeh in ni vedela, kaj bi postavila na mizo pred Gospoda, da bi mu v vsem ugodila. Živela je pač v veliki zmoti, ko je mislila, da jo bo ocenil Gospod po njeni hitri in skrbni postrežbi. Marija pa je sedla k nogam Kristusa in je poslušala njegov nauk. Marto užali to njeno ravnanje; zato pravi Učeniku: »Reci ji, naj mi pomaga!« On pa ji odvrne: »Marta, Marta, skrbi in vznemirja te mnogo stvari, a le eno je potrebno. Marija si je izvolila najboljši del, ki ji ne bo odvzet.«

Besede, ki jih je izrekel Kristus v hiši Marte, so govorjene prav nam, sinovom in hčeram 20. stoletja, ki kot Marta polagamo preveliko važnost na materialno, stvarno stran našega življenja. Brezmejno bi ljubili Gospoda, če bi ne zahteval več, ko samo golo skrb za tuzemsko življenje. Izpolnjevali bi Njegovo zapoved do bližnjega, če bi zapoved ne tirjala dejanj, ki nam nalagajo žrtve in odpovedi, ko se bližnji nahaja v nesreči. Z besedo bi še ljubili, za dejansko ljubezen se pa ne moremo in ne moremo odločiti. V cerkev bi prav pogosto zahajali, če bi bil Bog zadovoljen, da ga obiščemo samo s telesi, duha pa bi prepustili, da zunaj cerkve išče zemeljskih uspehov in koristi.

Dekleta, zgodba Marte je zgodba nas vseh! Ne preslišimo Glas Gospoda, da je le eno potrebno. In to je *ljubiti Boga*. Pa ne samo z besedo, temveč z življenjem po Njegovih naukih povsod in v vsakem položaju, ki ga čas prinese. Ko bomo to spolnili, bomo šele svet Bogu vrnili ter mu tako zagotovili mir, ki ga danes zastonj išče.

Marijino rojstvo

O Ti, Sveta,
po kateri nam je došlo življenje
in vsa lepota in veselje!
Sladkost vseh sladkosti izvira iz Tebe
in v Tebi nikoli ne usahne:
O, prosi za nas, Mati Življenja,
prasi za nas,
pri Njem, ki si Ga nosila!

Bodi nam mati!
Daj nam Življenje!
Naj nam sveti Luč, ki si jo rodila,
saj si nosila Sonce.
Morska zvezda, sveti nam!
Pelji nas domov k Sinu,
Mati Marija!
(Sv. Hildegarda Bingiška.)

Mara Stepanova:

Črne sence

Prestolnica. Žvižg lokomotiv, hrup avtomobilov, tramvaji, čudni, za-
tegneni klici raznašalcev časopisja. Greš sredi neskončnih ulic in misliš, da
jim nikjer konca ni. Zdi se ti, da so obcestne luči v kolobarjih nad teboj
razpete, a so v resnici vse lepo v vrsti urejene, druga za drugo — v enako-
mernih presledkih. Babilon, pravcati babilon. Človeku se v hipih zazdi, da
je vse to življenje izmišljeno, neresnično, narejeno. To se ti zdi najbolj
takrat, kadar si truden. Truden in nimaš nikjer ničesar, kamor bi se zatekel,
in podzavestno nekje v najglobljih globinah svojega jaza, misliš in upaš,
da se boš nenadoma zbudil v svoje vsakdanje življenje. Da se boš znašel
sredi tihih in prostih poljan, kjer se lahko kjerkoli sprožiš v travo in si
odpočiješ.

Potem moraš gledati čudno mešanico ljudstva. Vsa pomešana, kot bi
jih Gospod Bog z iste vreče natresel. Pa saj jih je; le da se dobe ljudje, ki
se jim ta velika resnica zdi zoprna in si jo nočejo priznati.

Sveta Pomagavka, teh rdeče pobarvanih ust je za cel narod! Pri nas
si barvajo usta samo na pustni torek. Tukaj imajo potemtakem pust vsak
dan. No, lepa reč! Pri nas, kolikor se mi zdi, pustne šeme ne koristijo
mnogo. Raje obratno. Pa se je nekje v neki stari in prav modri knjigi čitalo,
da so pravzaprav žene tiste, ki vladajo svet. Ampak, če človek dodobra pre-
misli vso stvar, je to nazadnje tudi res. No, hvala lepa za tako dognanje!
Naravno, da mora potem na vsak način vse skupaj izpasti prav po »pu-
stovsko.« —

Kuharica Francka je šla dalje zatopljena v misli, v prečudno razno-
vrstne misli. Srečala je neko sestro in jo vprašala za katoliško cerkev.

»Dve sta«, ji je povedala in razložila vse. Francka se je zahvalila in
odšla. — V Novem Sadu je bila prva sv. maša ob pol 7. uri. Kam je potem
mogla tako pozno, ko je bilo treba kuhati zajtrk gospodi! A Francka je
vseeno šla vsako nedeljo, čeprav so »milostivi gospej« rogovi narasli.
Briga jo!

Nenadoma se je ustavila pred velikim in prostranim parkom... Je mar že na mestu? Pač. Ozrla se je in zagledala veliko palačo, vso novo in čisto moderno. Tisoč revežev bi lahko imelo prostora v njej, je mimogrede pomislila. Sem so torej prestavljeni tisti, pri katerih služi že par let. Dospela je prva, da za silo uredi stanovanje. Pozvonila je pri vratarju in ta ji je pokazal prostore.

Nebeške dvorane —, je mislila, ko je ogledovala sobe. Potem je znošila svoje stvari v služkinjsko sobo in pri tem je morala misliti, zakaj so te male sobice vedno tako ozke, tesne in mračne. Kakor da tista bitja, za katera so zgrajene, nimajo duš in si ne želijo ljubega in toplega sonca. Nazadnje je odkrila v njej še stenice. Pa samo v tej sobici, drugod jih ni bilo. Ko je prispela gospa, jo je hitro obvestila o tem in sobico so morali ciklonizirati, ker je pretila nevarnost celemu stanovanju.

Francka je delala ves dan brez oddiha. Sleherno deščico parketa je morala pobožati, pa ne samo enkrat! In še nešteto drugih stvari za katere vé samo tisti, ki je sam prehodil bridko pot služkinje. Milostiva je letala iz sobe v sobo in priganjala: še to in to in ono... Francka si je zaželela, da bi ji zraslo še par rok in si otirala znojno čelo.

»Nisi milostiva«, je morala misliti pri tem, »sicer me ne bi gonila kot žival. Bog ve, zakaj moraš takim tiranom reči »milostiva?« Čudno smešen ji je nenadoma postal ta vzdevek. Prav tako, kakor če je pomislila na njena rdeča pobarvana usta in pustni terek.

Potem, pozno v večer, ko je bila gotova (namreč za prvo silo, kajti služkinja ni nikoli gotova s svojim delom) ji je nenadoma vprasanje: kje spati nocoj, ko je sobica zaprta radi razkuženja? Trudno telo ji je želelo počitka in oči so bile motne od velikega napora. Kolena, po katerih se je morala že par dni drsati sem in tja, so bila na mestih razpokana do krvi in so jo bolela. Šla je do gospe, da jo povpraša. Ta jo je gledala hip, dva, potem pa čisto enostavno svetovala:

»V mesto pojdite, morda boste pri kaki znanki dobili prenočišče za nocoj. Jutri boste pa itak svojo sobo odprli.«

»?«

Milostiva gospa je mislila, da Francka ni razumela, zato je ponovila še enkrat. Pa je prišla samo do polovice stavka, kajti dekle jo je že ob prvem razumelo, a ni zmoglo jasne misli radi začudenja. Sveti Bog, ob enajsti uri zvečer naj gre po mestu iskat znank in prenočišča!... Malo, da se ni sesedla, tako jo je zadelo. Poleg petih sob, prostranih kot dvorane, pa ni malega kotička na golih tleh, kamor bi uboga, izgarana služkinja položila svoje kosti. Tu se neha vse!

»V mesto naj grem iskat, ob tako pozni uri?! Pa vendar pač ne mislite resno?« Pogled dekletov je bil tako čuden, da je gospa za hip ostala brez besed. Potem pa se je zazdelo, kakor da je nenadoma narasla za ped više.

»Kaj pa mislite, da vas bom dala na svojo posteljo? No, ta je pa lepa!« Lepo pobarvano glavico je gospa vrgla nazaj in v očeh ji je gorel ves ponos visoke dame iz najvišjih krogov.

»Tega nihče ne pravi...«

»Premislite malo, kaj ste vi in kaj sem jaz!«

Ubogi Francki malo da ni glava počila, a držala se je junaško.

»Kaj ste vi...« Te besede je nehote izgovorila s tako čudnim prezirrom in se s silo zasmejala.

»Vem kaj ste, o le predobro vem! Milostiva gospa iz najvišjih krogov, pred katero trepetam jaz, uboga služkinja. Žal, žal, da je življenje tako kruto in usoda tako nepravilna, da drži take razlike. A vem za kraj, kjer bomo tako strašno vsi enaki, tako strašno pravim, da je celo mene groza, če pomislim.« Nenadoma se je spomnila nečesa in posegla po neki knjižici. Izvlekla je malo slikico, na kateri je bil križ, a krog njega polno mrtvaških lobanj.

»Se li vidi, katero izmed teh golih lobanj je nosila milostiva gospa in katero berač — služkinja?« Zasmejala se je trdo in prepričevalno. Ni mogla zadržati besne boli, ki ji je silno stiskala dušo.

»V zemlji vas bodo prav tako črvi jedli kakor mene. Morda že jutri, ali pojutrišnjem, ali... kdo ve! Četudi je morda šestdeset let, a to je končno kakor en sam dan.« Začutila je kako so ji noge drhtele od utrujenosti in kako so ji bile veke težke kot svinec. Duševna bol in telesna izmučenost sta bili tako veliki, da ni več mogla vladati same sebe in je zajokala krčevito in strastno kot dete...

Milostiva gospa se je čudno zdrznila... Ah, tiste mrtvaške lobanje... Da, Francka ima tako strašno prav! Samo en dan življenja morda še... Čeprav še šestdeset let (a sto let vendar ne bo doživela; v najboljšem slučaju morda), a to je končno kakor en sam dan... Dekle je jokalo naprej, brez utehe in gospa jo je morala prijeti za rame in jo prositi, naj ne plače.

»Naredite si posteljo kjer hočete, Francka, kjer vam je drago, čeprav...«

»... čeprav na tvoji postelji,« je dokončala dekle, ko je ostala sama in si obrisala solze z izmučenih lic.

Francka Zupančič:

Ura molitve

Ni treba moliti dolgo, da je naša molitev globoka.

Čemu glasna? Gospod čuje i tihe vzdih.

Kake vrednosti je ustna molitev, če je duša raztresena, oddaljena? Gospod poslušá one, ki ga kličejo goreče.

Na koru sv. Damijana v Assisiju se bere molitev pobožnih menihov:

»Ne glas, ampak vzdih.

Ne klic, ampak ljubezen.

Ne harja, temveč srce naj poje slavo Gospodovemu ušesu. Jezik se skladaj z dušo in duša bodi zbrana z Gospodom.«

Tako molimo.. To je ura in Gospod nas bô uslišal, kajti bere v našem srcu.

Pridi, poklekni poleg mene! Pusti za trenutek roki tvoji v mojih. Potem se obrni od mene, pokrižaj se, zapri veke, da vidiš v neskončno.

*In ob vsaki skupno izgovorjeni besedi bo čutilo tvoje srce, ki bije z mojim.
Toda, če nimaš nikogar blizu, kamor bi pokleknila, če nimaš mamice, molí
vseeno z istim srcem, z isto dušo.*

Kdor moli, ni več sam.

*

PRELUDIJ

*Daj, da se naučim moliti!
Daj, da zopet molim!
Daj, da ne zabim moliti!
In tudi če sem bila brezbrizna, vzdrami me s svojim glasom!
In če sem tudi bila daleč, nakloni mi svojo milost!
In če sem tudi bila zla, čuj me, o moj Gospod!
Naj v znamenju križa in ž njim odprem na stežaj dušo Tvoji luči!
Naj v sklepanju rok najdem nedolžnost mojih detinskih dni!
Naj v odpiranju usten čutim dih rajne mamice, ki se sklanja nad menoj!
Naj umem vsako posamezno sedmerih prošenj molitve Tvoje!
Naj jih sprejemem vse v svoje srce!
Naj jih uporabljam in izvajam v življenju svojem, danes, jutri, vedno!
Naj v zopetnem znamenju križa vtisnem voljo Tvojo v mojo dušo!
Daj, da pričenjajoč moj dan, najdem v vsakomur brata, vidim v slednji bolesti
plamenček in stavim vse upanje vate, moj Gospod!*

MOLITEV

OČE NAŠ, KATERI SI V NEBESIH, POSVEČENO BODI TVOJE IME ...

*In vendar, nikdar kakor dandanes je Tvoje ime skrunjeno.
In nikdar kakor dandanes si preklinjan. V več kot eni zemlji je Tvoje ime
izbrisano. V več kot eni domovini si Ti brezdomec.
In Ti, ki si nam podaril življenje, si zanikan v imenu življenja.
In Ti, ki si ogenj ljubezni, postajaš vir, izvor sovraštva.
In ime Očeta nebes je prisvojeno, prevzeto od otrok zemlje kot znamenje vojske,
borbe in pogube.*

PRIDI K NAM TVOJE KRALJESTVO ...

*Njim, ki so žejni ljubezni.
Njim, ki so lačni pravice.
Njim, ki trpe vso bedo in vse strahote.
Njim, ki vedo kako trd je boj in grozno sovraštvo tu doli,
njim dojdí Tvoje kraljestvo, o Gospod!
Naj postanejo narodi bratje!
Naj se ne trga več nebo, ne krvave več morja, ne poražajo zemlje, ne rušijo
domovine in domovi!
Naj nam dojde Tvoje kraljestvo ljubezni!
Naj se odzove vsako srce pozivu Odrašenika sveta na Križu v uri Njegove zem-
ske smrti!*

ZGODI SE TVOJA VOLJA ...

*Ti si naš Gospod; vodi, vladaj, vzdržuj vse firmamente,
vodi zvezde po nebesnih cestah in narode po cestah zemlje!*

Ti si Gospod vidnih in nevidnih stvari in pokaži našim očem to, kar se ti zdi in zakrij bistrumnosti, kar hočeš.

Ti veš kolikor je treba našemu telesu v današnjem domku in naši duši v jutrišnjem domovanju.

Ti pošiljaš zemlji solnce in veter, dež in vihar.

Ti razdeljuješ veselje in žalost dušam.

Tako sprejemamo vse od Tebe za in v naše pravo in dobro.

Toda uči nas kloniti glavo Tvoji volji, o moj Gospod!

DAJ NAM DANES NAŠ VSAKDANJI KRUH

In po prošnjah naših duš sprejmi ono potrebam našega mesa, kajti iz mesa smo, o Gospod!

Daj nam naš vsakdanji kruh, ker živeti moramo vsaki dan.

Daj nam ga in dodeli ga našim prijateljem! In tudi sovražnikom našim!

Daj ga onim, ki delajo in se trudijo.

Naj ne manjka nikomur! Vsak starček naj ima okrepčilo, otrok prehrano!

Daj, da bo vedno kruha za glad vseh!

Daj, da bo vsak človek imel svoj kruhek kot ima vsaka duša svojo bol, o Gospod!

Daj nam Sebe samega vsak dan v kruhu presv. Evharistije, da smo združeni s Teboj že tu časno in nekaj tam večno!

ODPUSTI NAM NAŠE DOLGE, KAKOR TUDI MI ODPUŠČAMO SVOJIM DOLŽNIKOM

Nikomur nimam odpustiti, ker nihče me ni razžalil.

Toda vse moram prositi odpuščanja, o moj Bog! Odpusti Ti, Gospod, zlo današnjega dne in vsake ure!

Odpusti nezdrave izraze, zle nakane, nečiste želje in hudobna dela!

Jasne volje in gotovega, trdnega sklepa prosim odpuščanja one, ki sem jim povzročila hudo.

One, ki sem jim kalila mir, prekoračila pot in vzela dobro.

One, ki sem jim nehote škodovala.

Odpuščencje vseh, preden padem na kolena in ponižno prosimo Tebe, da me oprostiš krivd v svetem znamenju Tvojem, o Gospod!

IN NE PELJI NAS V SKUŠNJAVA ...

Toda skušnjava je v vsaki uri, ki mineva, in naše meso trepeče.

In skušnjava je v očeh, na ustnih, na vesti in v srcu, v luksuoznem izobilju, v nepredvidenih okoliščinah, v poželjivosti in nasladi in ima tisoč imen in tisoč luči in tisoč izrazov, tisoč lic. In naše meso trepeče ...

In zopet smo vnovič skušani pri vsakem koraku in vsak trenutek.

Konaj vstanemo od enega padca, že zopet nas mami in skuša sovražnik.

In ostanemo sami vztrajajoč z našim mesom, ki trepeče. Sami, ker v onem hipu Te nam zastira sovražnik, ki je v nas, in sovražnik od onega drugega, ki nam nudi priložnost.

Tako živimo med trnjem želja. In preživljamo dneve in noči, v katerih nas kliče skušnjava, ki šepče čarovniške nazive.

Toda bil si skušan i Ti, moj Bog in upravičena je naša skušnjava!

Toda ne vpelji nas predaleč vanje, ker meso naše trepeče, o Gospod!

TEMVEČ REŠI NAS HUDEGA

Čuj, Gospod, sedmo, obupno prošnjo!

Čuj ta naš klic! Usta jecljajo spominjajoč se včerašnjih skušnjav, premišljevaje današnje, pričakovaje jutrišnjih.

Reši nas hudega, moj Bog. Ti si nam luč, ne daj nam teme!

Reši nas zla, ki nam preti podnevi, nas zalezuje zvečer in nas zastruplja ponoči.

Zla, ki nam žge meso in gloda srce. Zla, ki nas potaplja in pogublja.

Ker navdaja skušnjava našo dušo, brani jo Ti!

Ker jo omadežuje in osenčuje greh, razsvetluj jo Ti!

Ker jo pogreza strast v blato, dvigni jo Ti, moj Gospod!

Čuj krik naše bede vseh dni, ki prosi pomoči! Ti si nam dal življenje, ne pri-
zadaj nam smrti!

Čuj sedmo, obupno prošnjo, usmiljeni, naš Bog!

Reši nas hudega, danes, jutri, vedno!

In tako bodi!

Albina Z.:

Dekliške pesmi

Tu sem, Mati!
Srčne bolečine
naj izlijem
na Tvoj oltar.
A Ti Tvoje
daj — da se
bodo naselile
v srce moje.
Potem dar
bo sladak,
ki ga prinesla bom
na Tvoj oltar
dan vsak.

Kako bi tožila?
Bridkost je vse besede
in vse solze popila.
Srčno bom molila,
da dušni mir
bom izprosila.
Kar ljubezen
mi je ugrabila,
Ti, najboljša Mati,
spet mi boš
vrnila.

*

*

Prazna je cerkev.
V poznem mraku
le On v njej domuje
in duša v brezupu
k Njemu zdihuje:
»Ti, ki vladaš dneve življenja,
odvzemi te strašne muke trpljenja!«
Narahlo so se odprla
najsvetejša vrata.
Pristopil je Križani.
Križeva teža se je name zgrnila,
da sem zavpila:
»Krist, ali ne vidiš,
da me križ usmrti?«
»Ne, — le oni živi,
ki mi v križu sledi!«
Srčno sem zdaj
križ vzljubila.

Sestra Dragica

(*Nadaljevanje.*)

Tudi mati je bila mnenja, da naj Zlata konča šole. Šla je skupno s sestro Lilijano k oni gospe in preskrbela hčerki stanovanje in hrano. Pošepetala je tudi Ivanki, naj ne pozabi, da je tudi ona njena hči in če tudi njo vleče ven, naj le kar pove.

Ivanka pa je zmajala z glavo in se zjokala na prsih mamice. Še tisti dan se je poslovila Zlata in čisto tiho in skrito odšla. Ivanka je ostala sama s svojo boljo in svojimi dvomi.

Preden je mati odpotovala, je prišla še enkrat v zavod, da se poslovi od svoje Dragice. Povabila jo je, naj pride čez počitnice spet k njej v Ivanjselo. Preden je mogla Ivanka kaj odgovoriti, je sestra prefekta povabilo odbila.

»Ne bo nič letos. Častita mati je odločila za Ivanko počitnice drugod.«

Materi je bilo žal in Ivanki tudi. Za slovo sta se obe razjokali in tudi sestra Lilijana je imela solzne oči.

Komaj je mati odšla, že je sestra Lilijana poklicala Ivanko k sebi. Peljala jo je v ono sobo, kjer sta zadnjič z Zlato odkrivali svoje skrivnosti. Velela ji je sesti; sedla je njej nasproti in začela po kratkem premisleku:

»Govorila sem s častito materjo in prinašam ti vest, da je odločila, da boš sprejeta med novinke. Preobleka bo v začetku drugega šolskega leta. Kot novinka seveda ne boš nadaljevala šole, pač pa potem, če boš vztrajala. Vem, da nisi vesela te novice. Toda verjemi, da gre za tvojo dobro. V novicijatu boš imela priliko spoznati samostansko življenje, njegove prednosti in tudi slabe strani. Ko te čez leto dni postavijo pred odločilni: da ali ne, tedaj, Ivanka, premisli še enkrat vse in ne prenašli se! Pomisli, da gre tu za vse življenje, za tvojo srečo in morda še za srečo koga drugega. Boj bo hud. — Naj ti tvoj angel varuh pomaga, da ga izbojuješ tako, da ti bo v duhovno in telesno srečo. Kadar bo pa boj le prehud, kadar bo tvoje srce tonilo v bridkosti, tedaj Ivanka se zateci k Bogu! Bog ni tak kot ljudje. On ve za naše gorje; dober in usmiljen je. Kadar boš čutila potrebo komur koli odkriti svoje gorje, tedaj Ivanka — Dragica, pridi k meni! Molila bom zate ves čas, saj tisti, ki trpijo so mi najdražji!«

Solze so blestele v Ivankinih očeh. Pristopila je k sestri Lilijani in ji poljubila roko:

»Hvala vam, vi ste res dobri, edino vi!«

»Tudi drugi so dobri; najboljši je pa Bog. Bodi pogumna, Ivanka! Hrabro glej naprej v bodočnost — in moli! Zdaj pa pojdi malo na vrt, da se pomiriš.«

Ivanka je stekla na vrt, se skrila v samotni kot in se razjokala še huje. Vse telo ji je drhtelo v joku. Potem pa je minila žalost — ali boljše rečeno — spremenila se je v brezčutnost.

Šola se je nagibala h kraju in začeli so se izpiti. Dasi je Ivanka zadnji čas bila vsa raztresena pri učenju, zadnji dnevi so jo vendarle vzbudili iz njene bridkosti. Bila je kot ves čas, tudi zdaj med odličnjakinjami. Tudi to je ni veselilo več tako, kakor poprej. Z Zlato sta v šoli še prišli skupaj, a bili sta ločeni po klopeh; sestre so pazile, da ni bilo preveč prilike za pogovor. Pa vsaj videli sta se dnevno in si stisnili roke v pozdrav. Zadnji dan izpitov pa je bil obenem poslovilni dan.

Še enkrat je Zlata poskusila nagovoriti Ivanko, da bi šla z njo, toda Ivanka je bila tako potrta in brez volje, da je Zlata obupala nad njo.

Ločili sta se obe prepričani, da gresta vsaka svojo pot. Ivanko so poslali za štirinajst dni na pristavo, da se nekoliko okrepi. Res so ji vsaj nekoliko pordela bleda lica.

Potem pa so jo poklicali nazaj in začela se je priprava za novicijat. S to pripravo je začel tudi boj v duši znova besneti. Dan preobleke pa se je bližal s hitrimi koraki.

Spet so se vrnile gojenke in veselo so tekale po vrtu in hodnikih. Veselilo jih je posebno, da je čas preobleke med šolskim letom. Spoštljivo in radovedno so si ogledovale izvoljenke, ki bodo preoblečene. Ločile so se od ostalih, ker so se morale pokrivati z malo črno kapico. Vsako posebej so si ogledale od nog do glave in presojele, ali se ji bo kaj podala črna halja in pajčolan. Tudi so ugibale, ali so vse izbrane zelo srečne.

Ivanka je poskušala kazati veselo ali vsaj resno lice. Le včasih je priklopelo njeno nerazpoloženje, njen nemir, dvom in brezup na površje. Tedaj se je zatekla v samotni kotiček na vrtu in se tam razjokala.

Tudi zadnji dan je poiskala svoj kotiček. Ni jokala, zato je bila njena bol tem hujša. Sklenila je roke in ječala predse:

»Moj Bog! Moj Bog! Dali mi bodo venec na glavo in odeli me bodo v črno haljo, zaprli me bodo v ozko celico, v kateri je samo trda postelja, klečalnik in križ — Tvoj križ, moj Bog!

Rekli bodo: zaročenka Kristusova. A ti, moj Bog, veš, kako razdvojen je moja duša, Ti veš, da nisi edini, ki ga ljubi moje srce. Svojo mladost, svojo zunanost, svoje sposobnosti, svojo prostost ti rada dam, a pokloniti svoje ljubezni Ti ne morem. Častim Te, kakor svojega Stvarnika in Odrešenika in molim Te. Tudi ljubim Te, ker ljubim vse, kar je dobro in plemenito in vzvišeno, a ne ljubim Te iz vse duše, ne ljubim te tako, kakor bi Te morala ljubiti — Tvoja zaročenka.

Moj Bog, odpusti, pomagaj!«

Naslonila se je na deblo kostanja in si zakrila z rokami obraz. Zdelo se ji je, da ni na širnem svetu duše, ki bi bila bedna kakor ona. Vsa se je pogrezala v obup. Po vrtu je zazvenel vesel in zvonek smeh. Dve izmed gojenk, štirinajstletna Zdenka in petnajstletna Jelka sta pritekli. Vsaka je imela v rokah košarico s cvetjem. Ustavili sta se pred votlino lurške Matere božje in jo začele kititi. Vmes pa sta seveda sukali jezičke, saj Zdenka je bila prva klepetuljica celega zavoda. Tudi zdaj je kar brzel njen mali jeziček:

»Jej, kako se veselim! Lepo bo jutri, zelo lepo. Sicer so to slavnost napravili vedno v počitnicah, ko nas ni bilo tu. Vera mi je pripovedovala o tem. Rekla je, da dobijo tisti dan vse gojenke tako dobro hrano, kakor jo imajo sicer le častite sestre ob največjih praznikih.«

»Ti misliš vedno samo na jed,« ji je očitala Jelka. Zdenka pa se je zagovarjala:

»O, ne! Veseli me tudi krasno petje, ker jutri ne bomo pele me, ampak same častite sestre. Častita sestra Fabiola bo pela solo, saj veš, kako lep glas ima. In tudi prevzvišenega g. nadškofa zelo rada opazujem.«

»Kako si še otročja!«

»No, saj imam komaj 14 let in, da veš, častita sestra zmerom pravi, da je bolje biti malo bolj otročji, kakor pa se kazati Bog ve kako modernega in svetega.«

»Častita sestra samo pravi, da se ne smemo kazati na zunaj drugačne, kakor smo v resnici. In pri tem je pogledala Ivanko.«

»To se ti zdi le dozdeva. Zakaj neki bi te besede ravno Ivanki veljale? Saj je vendar ena izmed tistih, ki nam jih častita sestra za vzgled postavljaja.«

»Pri učenju in vedenju — da!«

»No in drugače? Mar bi jo bila častita mati sprejela med novinke, ako ne bi bila prepričana, da ima res pravi poklic?«

»Kaj vem? Mogoče se motim. A to dobro vem, da je častita sestra takrat pogledala Ivanko in da je Ivanka povесila glavo. Pa tudi drugače! Ali nisi opazila, da je vsa žalostna in potrta. Nič več se ne smeje, kakor prej.«

»Je pač bolj resna, kar se tudi spodobi. Tudi ti se ne boš smela potlej toliko smejati kot zdaj.«

»Kdo to pravi. Tudi č. s. Jelislava se vedno smehlja in druge tudi.«

»Nekaj pa je Ivanka bolj resna že od takrat, ko je Zlata odšla. Saj veš, vedno sta bili skupaj.«

»Saj od takrat, da. Gotovo jo je Zlata nagovarjala, naj gre tudi ven. Pa je prepoštena in se noče izneveriti Bogu. Ampak, hudo ji je le. Videla sem, kako skrivaj hodi v kapelo in se joče.«

»No, katera od nas pa še ni skrivaj jokala?«

»Jaz.«

»Ti? Ti se nisi? O Zdenka, zdaj si se pa zlagala; saj vendar jokaš, če ti kdo le kriv prst pokaže.«

»Prav nič se nisem zlagala. Ti si rekla, katera od nas še ni skrivaj jokala. Jaz trdim, da nisem, ker jaz jokam tako, da me vsi vidijo. Aha — ali sem te?«

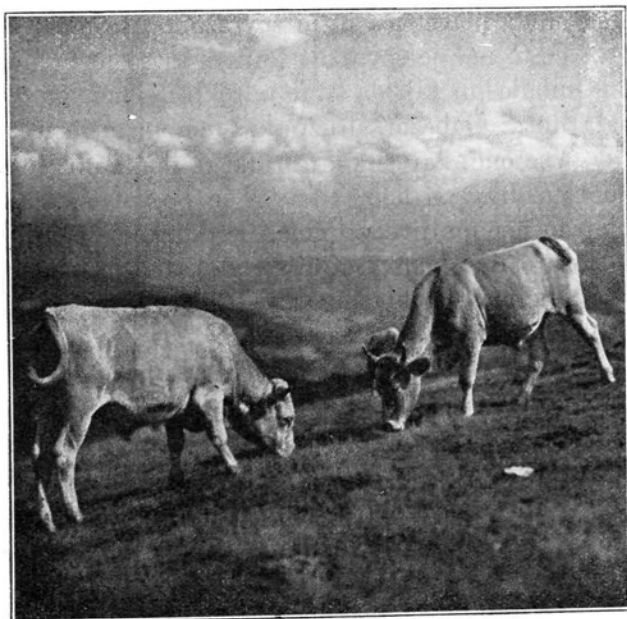
Zdenka se je veselo smejala svoji zvijači, Jelka pa se je smejala z njo vred. Po vrtu so se sprehajale še ostale gojenke in prispele do votline. Ogledale so si delo onih dveh in zbadale:

»Pol ure že kitita votlino, pa se še nič ne vidi.«

»Zato ju je pa bolj slišati že od daleč. Zdenka, le čakaj, takoj bo pritekla sestra Imelda in bo vreščala: »Za božjo voljo, kaj imate? Saj tu ni gostilna in razbojniška jama, ampak samostanski vrt. Še moliti ne morem. Le čakajte, vse vas zatožim častiti materi!«

Darinka je govorila tenko in skoz nos — oponašajoč sestro Imeldo. Vse so bušnile v smeh, najbolj seveda Zdenka. V smehu je zagovarjala sestro Imeldo:

»O, Zdenke ne zatoži, Zdenka je njena ljubljenska.« Jelka je nekoliko zavistno to potrdila:

Jesenska paša

(foto Fr. Krašovec)

Last Mohorjeve tiskarne

»Da, da! Zdenka je vedno nedolžna, zato moramo pa me biti večkrat krive tega, kar nismo storile.«

Tedaj je zazvonilo. Vse so hitele k izhodu. Ko so že odšle, se je dvignila tudi Ivanka in jim počasi in trudno sledila. Slišala je ves pogovor in zavidala nagajivi Zdenki njen smeh in vsem njih zadovoljnost in mir. O, zakaj je ona vsa drugačna?

Tisto noč Ivanka ni zatisnila oči. Vso noč se je bojevala sama s seboj. Očitela si je, da se pregreši, če s tako razdvojeno dušo stopi pred oltar in se zaroči z Bogom. Bog noče teles, ampak duš; duše pa mu ne more darovati.

Morda je pa vse to skušnjava, ki bo čez čas minila. Saj je rekla častita mati, da hudi duh vse mogoče poskuša, samo, da pridobi zase Bogu posvečene duše.

S to tolažbo je skušala zadušiti nemir. Toda, če si je še tako prigo-varjala, je vse v njej kričalo: »Ni res, to ni skušnjava, to je resnica.« Ne samo v njej, tudi okrog nje je vse šepetalo tako in tema se ji je pošastno rogala.

Spomnila se je tudi Mirkovih besed: »Dobra, zvesta žena in ljubeča mati lahko postaneš, zgledna redovnica pa ne boš nikoli!«

Ali je to res? Prav to ji je rekla z drugimi besedami tudi Zlata in tudi sestra Lilijana, skratka vsi oni, ki jo dobro poznajo in ki jo imajo res radi . . .

Ah, vrgla bi v kot knjige in zbežala, zbežala proč od tu, tja gori, kjer valovijo žitna polja in zelenijo gozdovi. Domov, v svoj lepi Korotan. Domov! O, samo za hip bi pohitela tja in lažje bi zopet trpela, lažji bi ji bil boj.

Poljubila bi vel listič, če bi ga vetrič prinesel iz domačih gajev, sovražnik bi ji bil prijatelj, ako bi ji prinesel na svojih čevljih prah domače ceste, toda ni vetriča in ni sovražnika, še manj prijatelja. Sama — sama.

O, to noč je sovražila knjige, ki so jo premotile, da je zapustila dom, lepi mladosini raj, da se je odrekla vsemu, po čemer ji je že takrat hrepela duša: ljubezni, družinski sreči in materinstvu.

Vse ono, kar je kdaj bridkega doma doživela, je postalo neznatno, vsa dobrota dragega doma, lepota in bogastvo domače grude, pa je zrastle v njej do nepojmljive veličine. In Mirko je stopil pred njo, lep in postaven in jo prosil: »Ivanka, vrni se, glej, rad te imam, neizmerno rad!«

Zarila je v blazino glavo, da zaduši jok. V neznosni boli je grizla ustnice do krvi in ječala:

»Moj dom, zakaj si dopustil, da sem se ločila od tebe? Zakaj, zakaj si me poslal v tujino?«

Pa je kljuvalo iz blazine in se rogalo iz teme: »Sama si hotela, prostovoljno si šla.«

Ne, nisem sama hotela, se je branila. Iz teme pa se je rogalo dalje, trdo in brezsrčno: »Sama si šla, sama to hotela, sama. Nihče te ni silil; še branili so ti.«

To ni bilo več roganje iz teme. Ivanki se je zdelo, da govori zid, da govori samostan in vse okoli nje. Zadaž za vsem tem je stala teta in govorila: »Vztrajati moraš, ne nama delati sramote. Tu so ti odslej zaprta vrata. Na to pomisli, kadar ti bo hudo.«

O, saj na to je mislila in je tudi morala misliti. Ko bi ne bilo tega, takoj, še to noč bi odšla. Tako pa mora ostati. Tu ne gre za hočeš, — ampak za moraš.

O, zakaj, zakaj, se je dala zapeljati? Kako lepo bi bilo tam doma. Njene nekdanje družice sadijo in trgajo cvetje, pletejo vence in povijajo šopke. Pod njihovimi okni pojo fantje lepe pesmi in jim govore sladke besede. Zanj pa je mrtvo vse, mrtvo zelenje in cvetje, mrtvo veselje in smeh, mrtva ljubezen . . .

Velik in vzvišen je redovniški poklic, zares. Blagor njim, ki se mu posvete z dušo in srcem, toda prokletstvo je za tiste, katerih duše niso poklicane v ta posebni svet.

Toda, ali ni rekla sestra Lilijana, da si je ta poklic mogoče izprositi? Da, to je rekla. Ampak ona ne more prositi zanj, ne more. Njena molitev se glasi drugače, čisto drugače.

Ivanka je čutila z vso gotovostjo, da ni na pravi poti. Začela je kovati načrte in premišljevati, kaj bi bilo, če bi se vseeno odločila vrniti se nazaj domov. Toda v tem so se dvignili, strašni grozeči nasprotniki: zaničevanje in sramotenje ljudi, njih prezir in omalovaževanje.

Ljudsko mnenje je stopilo pred njo v obliki pošastnega zmaja, ki je zeval s svojo ogromno strašno čeljustjo, da jo pogoltno . . .

Poleg tega zmaja je bil Mirko vse majhen. Kaj, če so se mu drzno in uporno svetile oči? Zmaj bo požrl še njega; oba bosta žrtev te pošasti.

Ivanka se je zgrozila. Ne, to ne sme biti: raje trpeti tukaj, trpeti v božjo čast, kot povzročiti nesrečo Mirkotu.

Bleda je bila Ivanka tisto jutro, tako bleda, da jo je s skrbjo opazovala sestra Lilijana. Sinje oči so ležale globoko v jamicah, okrog njih črni kolobarji. Ob ustih se je zareza čudno poostrila in je ostala bridka celo tedaj, ko se je Ivanka trudila s smehljajem zakriti svojo bolečino.

Tiho in vdano je oblekla belo nevestino oblačilo, pustila, da so ji pripeli dolgo tenčico in ji okrasili čelo z mirto.

Bila je ljubka sedemnajstletna nevestica. Mnogi so mislili, da je nebeški ženin vesel take zaročenke. Ona sama pa je vedela, da je ni vesel. Če ve, da nevesta ljubi drugega?

Morda pa je je bil vseeno vesel, vesel zato, ker mu je odkrito priznala, kar je čutila. Sklonila je glavo pred Njim in njena duša je zaprosila: »Na mesto vse ljubezni ti poklanjam svojo bol, svoje trpljenje, sprejmi to in bodi mi usmiljen!«

To je bila njena edina molitev tisti dan. Okoli nje pa je bila sama radost, večinoma pristrčna, pa tudi ponarejena.

Cerkev je bila zelo polna. Na koru so lepo in ubrano pele sestre; pred oltarjem se je sklanjalo razen nadškofa še nešteto drugih duhovnikov in veliko ministrantov. Pred stopnicami pa so stale neveste-novinke, molile obredne molitve, odgovarjale na vprašanja, ki jim jih je stavil prevzvišeni, poslušale pazljivo njegov nagovor in bile vse pobožne in vzgledne. Ogrnili so jih z dolgimi črnimi plašči in jim dali v roke razpelo, ki ga je vsaka poljubila.

Tudi Ivanka je poljubila razpelo in zdelo se ji je, da je bil ta poljub Judežev . . .

Toda ni bil; nasprotno, bil je mogoče čistejši od mnogih drugih, saj je Ivanka priznala Bogu, da se mu ne more popolnoma darovati. Njeno dušo je zakrivala lepa tančica — trpljenje, ki ga je darovala božjemu ženinu.

Zapeli so »Te Deum« in v slavnostnem sprevodu so peljali novinke iz cerkve v dvorano. Tu so jim zaporedoma voščili srečo, jim želeli vztrajnost in svetost.

Nato se je začela slavna pojedina. Ivanki se je zdelo, da je to njena sedmina. Težko se je Ivanka privadila dolgi obleki, težko novemu položaju. Čudno se ji je zdelo prve dni, ko so jo klicali: sestra Dragica. Najtežje pa se je privadila novi prefekti, kajti novinke imajo svojo prefekto; za to

službo pa je določena navadno stroga in odločna sestra. Taka je bila sestra Stana.

Ivanka je pogrešala blago srce prejšne prefekte. Vsa srečna je bila, če jo je slučajno srečala na hodniku ali na vrtu, kar pa ni bilo velikokrat.

Vendar pa Ivanka ni bila posebno nesrečna, še manj pa seveda srečna. Polotila se jo je neka čudna brezčutnost do vsega. Ni ji bilo veliko mar, kaj se godi okoli nje, v njej sami pa je vse otopelo. Ni bila zmožna niti misliti in niti želeti. Edina komaj zavedna njena želja je bila: »O, da bi me ne bilo!«

Včasih je takorekoč pozabila na vse; pa je stopila na predolgo haljo, ali ji je koprena obvisela na kaki vrtni veji in spomnila se je, da je redovnica.

Skušala se je raztresti s knjigami. Res je nekako oživela ob njih, toda ta tolažba je trajala le kratko. Sestra prefekta ji je prepovedala branje; vzela ji je vse knjige, razen molitvenikov. To je bilo osem dni po preobleki. Ni se upirala niti z mislijo, le še globlje se je pogreznila v brezčutnost in njene oči, njih živahni blesk je umiral.

Po cele ure je stala na vrtu in gledala tjavendan, topo in brezčutno.

Tako jo je našla nekoč sestra Lilijana. Položila ji je roko na ramo in spregovorila toplo:

»Kako je, moja mala sestra Dragica?«

Bolesten nasmeh je preletel blede obraz mladenke. Celo glas je bil ves spremenjen, ko je odgovorila:

»Tako, saj veste. Ne, ne veste. Vzeli so mi knjige; pravijo, da zaradi slabega zdravja in zaradi miru. Saj sem tako mirna, še preveč. Saj je vse eno.«

Oči, ki so za hip oživele, so spet izgubile svoj blesk in zrle brezizrazno predse. Sestra Lilijana jo je gledala in se zgrozila. Kaj je postalo iz tega nadarjenega živahnega dekleta? Strta, brezčutna sestra, brez volje, brez načrtov, brez upov ... In to naj traja vse življenje? Ne — to ne sme biti! Rešiti mora tega otroka gotovega propada. Zmožna je storiti veliko dobrega, a kot redovnica ne bo storila tega, ker jo bo ubila notranja razdvojenost. Ali ni bolje, da se vrne v domovino, da postane žena-mati, kot pa, da tu gine od žalosti in dvomov, ali pa se pogrezne v brezčutnost.

(Dalje prihod.)

J. Thaler:

Duši

Ko potrta vsa si, duša moja, poj!

Ko boš radostna, krog sebe polno glej obupa

in se izogni svetnega mi hrupa —

in o boli, ki mori nas v noči, v zori,

se edino z Vsemogočnim razgovori!

Ko boš preganjena krivično, se ne boj!

Ko boš ranjena nedolžno, neomajno stoj!

MINA JEGLIČ ROJ. TOMEČ

(Nadaljevanje.)

Imela je deset otrok. Rekel sem že, da ljudje tistih dni tega niso vzeli za junaštvo niti za nerodnost naivnega človeka, ne za razbrzdanost in pomanjkanje samoodpovedi. »Otrok in piskrov ni nikoli dovolj pri hiši!« je star pregovor. Njeno junaško zadržanje se je začelo in razodevalo na drug način. Moralo je biti med leti 1847 do 1849, ko se ji je na nogi prisadil — ljudje pravijo, da šen — ki ji je razgnal pogačico v kolenu. Radi tega je postala hroma. Nogo je imela skrivljeno v kolenu pravokotno nazaj. Hodila je ob bergljah. Danes bi zdravniki to hitro popravili. Bolj verjetno je, da je nadškofa spočela že hroma; (zakaj to sklepam, so stvari čisto zaupne in fiziološke narave in jih radi tega ne morem navesti,) dognano pa je, da ga je rodila hroma.

In četudi hroma do smrti, ni niti za hip pustila gospodinjstva drugi, ni zaupala svojega dela in svojih dolžnosti nikomur. Občudovati moramo njeno železno energijo, rekli bi: gorenjsko trmo, žilavost, njeno varčnost in preudarnost. Malo posestvice, velika družina, kupčijski opravljeni nega moža, ki je bil večkrat na potu, študiranje sina Antona: vse to jo je sililo, da je varčevala. Njeni otroci (nadškof!) vedo povedati, da je jeseni, ko so žito omlatili, skrbno zmerila pridelek ter ga razdelila po tednih do prihodnje žetve. Če so otroci prosili kruha čez določeno mero, jim je zmerom zabičevala, da morajo varčevati, da ne »bodo oča hudi«, da ne bo zmanjkalo. Če se je ohranilo v spominu, da je v nedeljo skuhalo mnogo mlečne kaše ter jo zelo polila z mastjo, če se prav tako spominjajo njenih ajdovih žgancev, dalje da je znala speči zelo okusen kruh, samo priča o njeni prizadevnosti, da bi družini ustregla po najboljši moči in da je polagala važnost na dober kruh. Z drugo besedo: hiša ni poznala razkošja, ker je bila že kaša poslastica, in dalje lahko sklepaš, da je Mina instinktivno vedela, da gre ljubezen skozi želodec. Takrat sicer o tem naše matere še niso nič razmišljale, kako bi vezale moža nase in je bil mož res nekoliko večji »tiran« kot danes v času »copat«, a takrat ni bil čas, da bi žene razmišljale o svojih pravicah.

Sicer je bilo vse, kakor rečeno, zelo prežeto od janzenističnega duha, a kolikor sem mogel dognati, mati Mina mu je kot zelo realna žena znala odvzeti mrkost in togost. Bilo je strogo a ne mrko ozračje. Za nadaljno razumevanje je treba vedeti, da je bila tisti čas nedelja res nedelja: nedeljski počitek se je strogo varoval in sicer v nedeljo in ne morda drugi dan. Potem, takrat ni bilo časopisa, ki bi bil uniformiral možgane. In samo predstavljajte si, kaj pomeni, če ni časopisa! Bil je strogo v tradiciji označen družabni red: Dočim so gosposko etiketo varovali v gradovih in pri višji duhovščini, so bili kmetje vezani na svoje običaje.

Da ljudje danes nimajo pravega čuta za to, da bi morali bolj čuvati človeško dostojanstvo, dovolj pove samo skromen primer razpetega dežnika v soncu, ko nastopajo narodne noše, vriskanje fantov v narodnih nošah s pipo v ustih, na ženski narodni noši steklene koralde ali kakšne barve naših dni, na avbi pa kič angelskih oblek iz pobožnih iger.

Takrat je bilo to nemogoče, kajti dežnik se je res rabil in le v dežju. Pipo so res imeli, a možje, in ti niso vriskali, če niso bili pijani. In ženske so dobro razločevale, kaj je zanje in kaj za gospodo.

V cerkvi je bil strog red, pred cerkvijo ni bilo postopačev, ki se niti ne zavedajo, kako so smešni v svojem prepričanju, da so boljši, ker ne gredo v cerkev. Takrat tega pojava ni bilo, zato bomo tudi razumeli, zakaj je Pogorevčkova Mina tako budno pazila na vsak vpliv, ki se je hotel prikraati v njeno hišo. Ona se še ni mudila s problematiko in kdor bi mislil, da je teoretično premišljala, ni na pravi poti: ona je s srcem uganila prav in to je po njej podedoval nadškof. Če je moral kaj naglo reševati, ga ni zapustil instinkt: vedno je zadel pravo in naj so prvi hip še tako zavpili sovražniki in naj so še tako zmajevali z glavo prijatelji. Čez čas se je izkazalo, da tudi »Bonaventura, ki je nagla ura, ni bil za stvar huda ura«. To lastnost je podedoval po njej, ženi modrega, sama bi rekla: »zrajtala«. Ta pojav si razlagam tudi tako, da ona ni bila odvisna, kakor ljudje vobče takrat ne od mnenja časopisov, ki danes solijo neopazno in nevsiljivo ljudem pamet. Takrat so bili ljudje bolj samostojni v mišljenju in samostojni značaji, zato ni nobeno čudo, če je bila Mina prosta te zameglenosti in je jasno videla, jasno po svojem zrajtalu uravnavala svoje dejanje in nehanje. In otroci so se tega nehote naučili. To je ostalo v njih, posebno, če še vemo, da je »oč« bil tudi svoje vrste mož in tako pazil na lep zgled, da se Pogorevčkova zakonca nista nikdar prepirala.

Kakor rečeno je imela deset otrok. Prvorojenka Marija je kmalu umrla, a pred njeno smrtjo sta Pogorevčkova imela že sina Franceta. Fant je šel k materinemu bratu na Koroško učiti se klobučarstva.

Z načinom njegove vzgoje se mati ni strinjala, a ker je bil izven njenega območja, ni mogla nanj vplivati. Kolikor se more v tem kratko odmerjenem času za članek ugotoviti, je bil brat Tomec na Koroškem bogat meščan v Beljaku, kjer je France prišel pod vpliv okolice. Nam je razumljivo, da je postal »gospodič«. Nič ni bilo materi Mini po volji, da delajo ob nedeljah dopoldne in popoldne pijo. Zanj, ki je živel v jeklenih kmetiških razmerah, je bila velika spotika, če se ji je sin vedel bolj svobodno, kakor je to bil običaj v Begunjah, zato je razumljivo, da ga je imela za nekoliko »sprijenega« in se bridko uprla, ko se je seznanil s koroško deklico Amalijo, a mu je oče hotel izročiti posestvo. Ta boj je človeško zanimiv. Podpirala jo je v tem njena hči Marija (tretja Marija), znana »teta Mica«, o kateri bomo še pozneje govorili! Za vpliv tujega sveta na njenega moža priča gosposka peč, ki jo je kupil v radovljiški graščini in jo postavil v čumnato. Ženi je na njeni smrtni postelji obljubil, da sinu Francetu ne bo izročil »grunta«, vendar ga je poklical domov,

kjer je klobučaril. Bil je velik, da se je moral pripogniti v nizki »hiši«. Kolikor se je dalo dognati, sta imela z očetom radi posestva hude spore, pri katerih je prišlo do ostrih nastopov, a »grunta« mu ni izročil. Tako je prišlo v družini do nemške linije!

Človeško razumljivo je, da se je Mina branila tuje nepoznane neveste, ker so še danes matere, ki se vobče branijo neveste. Pri Pogorevčku pa bi bila mlada prišla s Koroškega, če bi bila prišla, takrat mnogo bolj od daleč kakor danes, prišla s tujimi navadami in šegami, hotela bi biti gospodinja na kmetiškem posestvicu, kjer je bila še cela vrsta negodnih otrok in njih mati hroma. Zato je razumljiv njen boj, kakor je razumljivo prizadevanje Francetovo, ki je branil tradicionalne pravice sina prvo-rojenca, da bi postal gospodar.

Kako je imela otroke rada, je vidno že iz njene molitve, naj jo Bog pusti pri življenju vsaj toliko, da bo mlajši star sedem let. Iz tega, mislim, lahko sklepamo, zakaj se je tako branila neznanе snahe, morda pa je bila zraven še podzavestna misel, da tuja nevesta ne bo imela umevanja za njene žrtve, ki jih je hroma prenašala brez vsake tožbe. Nalašč sem skušal poizvedeti na ta ali oni način za njeno zadržanje radi telesne hibe, a soglasna je sodba, da niso nikoli slišali iz njenih ust žal besede radi tega. Zdaj pa bi morda prišel kdo in ji hibo oponesel! Tudi je dalje zanimivo vedeti, da pozneje vobče ni bilo od Jegličevih nikogar, ki bi bil prevzel dom in da so ga prodali Resmanovim, veji Pogorevčkove sestre Katre.

Ker ji je drugi otrok Marija hitro umrl, si po ljudski veri niso upali tretje deklice krstiti za Marijo, krstili so jo za Margareto.

Ta je šestletna utonila v rakah na žagi v Begunjščici.

Prihodnjo deklico so potem krstili za Marijo. (»Teta Mica«). O njej nečaki pripovedujejo, kako je bila stroga in hudega pogleda. Bila je v začetku kuharica v begunjskem župnišču, šele pozneje je prišla k bratu dr. Antonu. Za njo je značilna karakterizacija otrok, da je bila skopa. Še danes ti reko, če kdo stiska, da je »skop kakor teta Mica«. Tudi za to njeno zadržanje vem vzrok. Ona je bila gospodinja pri bratu škofu, ki ji je vsak mesec dal določen, ne prav velik znesek za gospodinjstvo. S tem je morala kot škofova kuharica shajati. Zato je razumljivo — kdor

Gosposka peč v sobici na desno. Zdaj stanuje v njej 80 letni sin Resmanove Katre, neporočeni »stric Peter« in je še danes delaven krojač.

kaj gospodinjstva razume — da je morala pri izdatkih varčevati, ker je bila odgovorna za dober glas svoje kuhinje. Razume se, da ni smela razmetavati, da je bila napram otrokom stroga in varčna. Znano je, da je škofa onikala, znano je, da je moral hlapec oditi iz službe, ker je v šali mimo grede pokril s škofovo baretko, ki jo je čstil, mlado kuharičino pomočnico. Tako ostro je pazila, da ne bi v nobenem oziru dala najmanjšega povoda za katerokoli besedo, ki bi škofovemu imenu škodila. Rajši je ona prevzela nase!

O njej si pripovedujejo zgodnico, zakaj ni bila goričanska kapela renovirana cela. Res, dober meter od tal kapela ni bila renovirana, to sem sam videl!

V gradu so imeli sobne slikarje, za štuk so potrebovali tople vode, zato so jo iskali v kuhinji. Morali so jo iskati v neprilичnem času, ker jih je »teta Mica« nahrulila. Fantje so se ujezili in odšli; »teta Mica« jih ni klicala nazaj. Za takratno pojmovanje škofovega dostojanstva, četudi se tiče samo gospodinjstva, je teta Mica rajši imela nepopravljeno kapelo, a pozneje ni imela več časa popraviti, ker jo je zadela kmalu potem kap pri maši v Preski in je umrla v župnišču na praznik Srca Jezusovega l. 1910.

Fantek, ki se je porodil za njo, je bil krščen za Antona, toda umrl je komaj leto dni star.

(Dalje prihodnjič.)

J. F.:

ANICA

»Anica! Kod pa hodiš?« je klicala Kašnetova mati, in nalagala v jerbas velike sklede gibanic. »Oh, poldne bo že, kosci so lačni, tega nesrečnega dekleta pa ni nikjer najti, da bi jim nesla južino.«

Ženica je pokrila jerbas z belim prtom, ga potežkala, nato pa stopila na prag in odločno poklicala:

»Anica! Mudi se! Pridi vendar!«

Na vrtu je zaškripala lesa in prikazalo se je dekle, z obema rokama držeč poln predpasnik zlatorumenih jabolk.

»Oh, saj ni take sile, mati!«

»Kaj? Ni sile?!« se je razsrdila mati, »čakaj no, jaz ti bom dala!«

A deklica se je smejala materini jezi; razgrnila je predpasnik in pokazala:

»Le pogledjte, mati, kako so lepe. Škoda bi bilo, če bi jih pokradli paglavci, zato sem jih raje jaz pobrala. Nate!« In izbrala je najlepše jabolko in ga ponudila materi.

Ženica se je delala jezno. Toda deklica je bila tako ljubka. Sonce ji je odsevalo v modrih očeh in ji pozlatilo plave lase. In tako vesela in neugnana je bila.

Materi se je razvedril obraz in materinska ljubezen ji je zasijala iz oči. Vzela je jabolko in rekla:

»Saj ga ne morem jesti. Nimam zob...«

»Čakajte! Boste videli, da boste mogli. Dajte sem! Jo bom omehčala.« Udarila je z jabolkom po nastavljenem kolenu, da je brizgnil mošt.

»Je že mehka!«

Mati je sklepalala roke. »Kakšno bo zdaj krilo? Oh, nesrečni otrok, kako me jeziš!«

Anica pa je vsipala jabolka v slamnjačko, se zasmejala, da so se ji zasvetili beli zobki, in rekla:

»Kako ste nehvaležni! Zdaj, ko bi lahko pojedli jabolko, pa vzdihujete.«

Z močnimi rokami si je djala na glavo težki jerbas in odhitela z dvorišča.

Mati je ljubeče gledala za vitkim deklinskim telesom, ki se ni nič krivilo pod težkim jerbasom.

»O Bog, kaj bo s tem otrokom?« je pomislila, »19 let je stara, pa je še tako otročja in neugnana. O, pa da bi le vedno takšna ostala. Da bi ji ne bilo treba nikdar jokati in okušati bridkost, ki šibajo nas druge. O Marija, ohrani mi jo tako nedolžno in srečno!«

In med tem, ko so njene roke pomivale lonce, je njeno materinsko srce prosilo nebeško Mater pomoči.

Anica pa si ni belila glave s takšnimi mislimi. Njene misli so bile kot brezskrbne lastovke, ki švigajo nad belimi cestami in pisanimi polji, nad zelenimi gorami in srebrnimi rekami. Bila je še otrok, odrasel sicer, a po svojem čustvovanju in obnašanju vendar le otrok.

Proti njej je privozil kolesar. Bil je pismonoša. Ko jo je zagledal, se je ustavil.

»Kaj imate pismo zame? Kdo bi si mislil?« se je začudila Anica, ko je privlekel iz torbe pismo.

»Kdo bi si mislil, praviš?« se je šalil pismonoša, »Jaz! In vsak, kdor te pozna. I, fantje imajo bistre oči! Kateri ti le piše?« se je smejal in si vihal rumene brke.

»Vi ste res hudobni, stric, bodite raje tiho!« se je delala užaljeno.

»Boš že videla, da je res,« se je namuznil in odpeljal.

Aničine misli pa nič več ne švigajo nad polji, nič več ne potujejo po belih cestah. Njene misli so resne. Kdo neki mi piše?« se je spraševala in radovedno opazovala pismo, ki je kukalo iz malega žepa njenega belega predpasnika.

Kosci so zagledali njeno belo postavo in velik jerbas na glavi že oddaleč. Zavriskali so, da je stoterno odmevalo od gora. Obesili so kose na hrast, da je opoldansko sonce vžigalo v svetlem jeklu zlate bliske, in posedli v senco.

Anica je izložila pred njih vso raznoliko množico krožnikov in skled, seveda polnih, in kosci so se lotili jedi z volčjim tekom.

»Kako si močna, da si mogla to vse prinesiti.« jo je pohvalil Smre-

karjev France. Zazrl se je v njen lepi, od vročine zardeli obrazek in pozabil, da stoji pred njim skleda z jedjo.

»Kako angelski obraz ima«, si je mislil, a povedati ji tega ni upal in tudi ne, da jo ima rad. Toda njegova ljubezen je zvenela iz njegovih besed.

»Saj si ti tudi močen«, se je razveselila. Njegove besede so ji tako dobro dele. »Od pol štirih zjutraj pa do poldneva kositi tudi ni malenkost.«

Kosci so jo dražili, a ona se ni menila zanje. Sedla je v senco in vzela pismo iz žepa.

»France, posodi mi nož!« je zaprosila.

Prerezala je ovitek in iz njega je padlo pismo. Najprej je pogledala na podpis.

»Ojoj, od Cilke...« se je začudila.

Cilka je pisala, da ima službo v Nišu. Gre ji zelo dobro. Za vzgojiteljico je pri neki bogati družini in jo imajo, kakor za svojo. Tam doli da je sploh jako lepo. Dobre službe se človeku kar ponujajo in ljudje, ah, ljudje so doli tako dobri, fini. Za Anico ima že pripravljeno dobro, da, izvrstno službo, 600 Din na mesec, in če je Anica pametna, naj pride kar takoj doli. In če se hoče izobraziti. Doli so služkinje prave gospodične. Vse so se tako izobrazile. Sploh pa se tam lahko vidi mnogo lepega in zanimivega.

(Dalje prih.)

M. S.:

Zunaj poletje dehti

Zunaj poletje dehti,
rahlo v jesen se nagiblje
Okno dekletovo nagelj krasi,
v sanje nje pesem me ziblje.

V gori skoz brajde življenje preveva
in grozdje vse trpko gre v rast.
Na bitju zelenem, ki v soncu proseva,
trepeče opojnosti slast.

Breze vse blede deviško kipijo
v sinjino nebesnih višin.
Ob vodi tihotni jablane strmijo:
stražarji so silnih globin.

Po cestah vseh belih si srca želijo
v tihotne poljane onkraj...
Tam sreče utripi varljivo dehtijo:
kdor enkrat odšel je, želi si nazaj.

Po cesti sem beli kot tisoči šla
v poljane tihotne onkraj...
Za srečo varljivo me gnala je sla,
a srce je prazno hotelo nazaj.

Zdaj zunaj poletje dehti
in rahlo v jesen se nagiblje.
Na oknu dekletovem nagei žari,
v spomine nje pesem me ziblje...

Caritas Socialis

Socialno in gospodarsko življenje narodov je krenilo v novejšem času bolj in bolj v Bogu odtujeno smer in je zaradi tega zašlo na nenaravno pot. Kot posledica tega se je razrastla v brezmejnost socialna beda.

Socialno mišljenje in delovanje velja prav res za času primerno in to tako zelo, da se zastopniki vseh mogočih duhovnih smeri v njem poskušajo in je postala beseda »socialna pomoč« krilatica, ki jo mnogi izkoriščajo v nepravne namene. V resnici pa more le s katoliško vero razsvetljeno oko razbrati vsakokratne zadnje vzroke in najgloblje korenine človeške bede. Prav tako se razkrijejo le nadnaravno usmerjenemu očesu zveze med duševno in telesno bedo. Največ izgledov za resnično pomoč tej bedi pa ima oni, ki zna in more prodreti do najbolj skritih virov človeške bede.

Tem mislim in razglabljanjem je pomagala do praktične udejevitve dunajska gospa dr. Hildegarda Burjan (glej njen življenjepis v Vigredi 1936, stran 226!). Leta 1918 je ustanovila sesterstvo Caritas Socialis (glej v prejšnjih letnikih dopise s. Gregorije Caritas Socialis v Vigredi!) Velikemu avstrijskemu državniku dr. Seiplu se ni zdelo premalo, da je bil do svoje smrti duhovni voditelj teh sester, po njegovi smrti pa čuva nad to ustanovo dunajski kardinal dr. Innitzer.

Velika misel velike ustanoviteljice je bila: Vsaka beda je desetkrat bolj občutna, če ljubezni ni. Videla pa je, da je socialna beda rastla, ljubezen pa se ohlajala bolj in bolj. »Caritas — ljubezen!« je bil njen klic.

Ledenomrzli zakrknjenosti boguodtujenega sveta hoče biti Caritas Socialis pomladno sonce ljubezni. Ljubezen seveda se ne da z besedami pokazati in dokazati, ampak le z žrtvami; zato so in morajo biti te sestre ljudje, ki vedno in brezpogojno ohranijo dobroto, ki so pripravljene izkazovati svojo dobroto tudi tam in takim, ki jim niso dobri; biti morajo ljudje, ki se znajo žrtvovati . . .

Poklic žene je materinstvo. Karkoli je v igrah male deklice kazalo v njeno bodočo materinsko smer, karkoli je v doraščajoči hotelo na dan kot skrivnostno hrepenenje na poti k materinskemu poklicu, vse to mora spoznati dekle, ki si izbere Caritas socialis za življenjski poklic, poklic duhovnega materinstva na bednih sirotah. Če hočemo ta poklic prav razumeti, zahteva duhovno materinstvo od Caritas-sestre prav toliko mero pripravljenosti za žrtve, kakor je zahteva telesno materinstvo od žene v družini: zelo podobno mišljenje, skrb, molitev in žrtvovanje za druge, v želji, druge osrečiti in najsi bi veljalo lastno srčno kri. To velikodušno razdajanje vse zaloge požrtvovalnosti ženskega srca je istočasno človeško otežkočeno in nadnaravno ožarjeno z zahtevo, da se Caritas-sestra nikoli ne sme žrtvovati za posameznika, kakor žena v družini. Nezvesta bi bila svojemu poklicu, če bi iskala sebe ali česa za sebe. Njen jasni in čisti pogled mora skozi vse ljudi in vse človeško gledati k Bogu, ki jo je poklical in

ji je dal poslanstvo nesebičnega materinstva. Božjemu Zveličarju daruje Caritas-sestra svoje srce, celo in nedeljeno; edino On je vreden tega daru, edino On je nikoli ne razočara. — Seveda je to resnica, o kateri je Zveličar rekel: »Kdor more, naj razume,« in je velika milost za ono, ki jo razume.

Poklic za Caritas-sestro je poklic za deviško (duhovno) materinstvo, je poklic, ki osrečuje le z žrtvijo za druge. Ta poklic je milost.

Od zgolj svetnih karitativnih društev se loči Caritas Socialis v tem, da se po želji ustanoviteljice vsaka sestra izrecno iz ljubezni do božjega Zveličarja daruje službi soljudi. Prava vrednost Caritas-sestre se dviga ali pada z njeno delovno ljubeznijo do Zveličarja. Caritas Socialis ne pozna zgolj svetne humanitarnosti.

Od ženskih samostanov katoliške Cerkve pa se loči Caritas Socialis v tem, da ne polaga obljube za življenje po evangelskih svetih (uboštvo, devištvo, pokorščina), ampak le obet.

Svojemu namenu služiti in pomagati skuša povsod, kjer je potreba časa najnujnejša. Zato svojega delovnega kroga ne more natančno označiti; s svojo požrtvovalno pripravljenostjo za pomoč je vedno pripravljena zlasti tam, kjer je socialna beda ogroženih, izvrženih, padlih največja in zato pomoč in resnična ljubezen najnujnejša.

Smersu Rudolf:

Zavarovanje žena in otrok

Z uvedbo stroja v gospodarstvu se je pričela tudi za ženstvo popolnoma nova doba. Žena je zapustila krog domače družine ter odšla v tovarno, obrtno delavnico in pisarno. V tem trenutku je stopila na težko pot, kjer je mnogo nevarnosti za dušo in telo. Mnogo jih je omagalo na tej poti, posebno v prejšnjem stoletju, ko so uporabljali podjetniki žensko delavno moč tudi za najtežja in za žensko najbolj neprimerna dela.

Najhujše razmere so bile na Angleškem. V angleških predilnicah so 4 do 5letni otroci, ki jih je podjetnik kratkomalo kupil v ta namen, delali od zgodnjega jutra do poznega večera, včasih pa celo vso noč. Tudi v Švici in Nemčiji so se dogajale podobne stvari in so bile tam ženske in otroci zaposleni po 12 do 16 ur na dan in seveda tudi ponoči. Najslabše je bilo v tekstilnih tovarnah ter v rudarstvu. Na Angleškem so n. pr. majhne fantičke uporabljali celo za prevažanje vozičkov.

Javnost se je zoper take razmere morala upreti. Prišlo je do velikih borb delavstva s podjetniškim stanom, in posledica teh borb je bila, da so razne vlade sprejele določila o varstvu glede žena in otrok.

V našem stoletju so se razmere precej spremenile. Skoro v vseh državah imamo glede zaposlitve žena in otrok posebna, včasih celo zelo dobra zaščitna določila. Velik korak je v tem oziru storil mednarodni urad dela,

ki je sestavil več dobrih konvencij glede ženskega in otroškega dela in je že mnogim državam te konvencije tudi sprejelo (ratificiralo). Poleg teh konvencij je dal mednarodni urad dela tudi mnogo pobud in nasvetov raznim državam ter je kontroliral in še kontrolira napredovanje in izvajanje socialno zaščitne zakonodaje pri svojih članicah-državah.

Jasno je, da potrebuje ženska mnogo učinkovitejšo zaščito, kot pa jo potrebuje moški. Tako je n. pr. že zgodaj prodrlo naziranje, da je nočno delo za žensko popolnoma neprimerno, da so neprimerna za žensko dela v rudarstvu in v raznih industrijah, kjer so težka in naporna dela in kjer se prihaja v dotiko s strupi. Dalje je kmalu prodrlo naziranje, da rabi žena — delavka in nameščenska — prav posebno zaščito pred porodom in po porodu. Ta spoznanja so rodila moderno socialno zakonodajo, v kateri vidimo, da so vpoštevane zahteve po posebni zaščiti žena pri delu. Prav posebno se je ta zaščita razvila po svetovni vojski. Danes skoraj ni v Evropi države, ki bi s posebno zakonodajo ne zaščitila ženskega dela.

Posebno vprašanje pri zaščiti ženskega dela tvori vprašanje plačila za žensko delo. Glede enakovrednosti ženskega dela z moškim delom in glede enakega plačila za delavko in delavca še danes podjetniški stan neče dosti slišati in zelo malo je držav, ki so z zakonitimi določili poskušale to izenačiti. S ponosom pa lahko rečemo, da je v krog teh maloštevilnih držav stopila nedavno tudi naša država, ko je z uredbo o minimalnih plačah in kolektivnih pogodbah določila enake minimalne plače tako za moške, kot za ženske. Seveda bo treba v praksi še mnogo borb, da ta zakonita določila ne ostanejo samo na papirju. Državne oblasti, delavska zbornica ter delavske in nameščenske strokovne organizacije se morajo resno zavzeti za izvrševanje zakonitih določil glede enakega plačila moškega in ženskega dela.

Oglejmo si prav na kratko, kakšna posebna določila pa ima naša jugoslovanska socialna zakonodaja glede zaščite žena in otrok pri delu.

Žene brez razlike starosti in mladostni delavci pod 18 leti ponoči ne smejo biti zaposleni. Izjeme so dovoljene le v prav posebnih primerih in sicer ob višji sili, če se dela s sirovinami, ki se rade kvarijo, ter ob neizogibni višji državni potrebi.

Ženam porodnicam je prepovedano delo v podjetjih za čas 2 mesecev pred porodom in 2 mesecev po porodu. Porodnic, katerih bolezensko stanje bi trajalo tudi preko 2 mesecev po porodu, njih delodajalci ne smejo odpustiti, dokler popolnoma ne ozdravijo, ako to ne traja nad leto dni od dne njih poroda. Lastniki podjetij morajo dovoliti materam, ki same doje svoje otroke, še poseben odmor za hranjenje otrok. Za porodnice je torej pre-skrbljeno. Tudi socialno zavarovanje daje ženam porodnicam nekatere posebne pravice in podpore.

Otroci pod 14. letom sploh ne smejo biti zaposleni. Da se preprečijo zlorabe, so podjetniki dolžni voditi seznam vseh zaposlenih oseb in zapisati, koliko je vsaka zaposlena oseba stara. Obrtni zakon ima še važna določila o zaščiti vajencev. Naj omenimo določilo, ki prepoveduje uporabljati učenca

in učenko v gospodinjstvu ali pri delu na polju in podobno. Učencu se tudi ne smejo nalagati dela, ki njegovim telesnim močem niso primerna.

Marsikomu bi se zdelo, da je zaščita žena in otrok, bodisi pri nas, bodisi po drugih evropskih državah že dokaj popolna in da prav za prav ne obstoja potreba več po kaki bolj intenzivni zaščiti. Toda vedeti moramo, da je še cela vrsta vprašanj, ki jih socialna zaščitna zakonodaja še ni rešila. Dalje pa moramo vedeti tudi to, da se sicer dobra določila o socialni zaščiti žena in otrok marsikje sploh ne izvajajo, prezirajo in omalovažujejo. Iz prakse vsi dobro vemo, kako n. pr. žive naši vajenci in naše vajenke; da delajo preko 8 ur, celo preko 10 ur do 12 in še več ur na dan, da delajo tudi pozno v noč, da delajo razna dela, ki ne služijo njihovemu učenju (n. pr. ribajo tla, pomivajo posodo, pestujejo otroke, obdelujejo vrtove in njive, na deželi opravljajo razna kmečka dela). Vajeniško vprašanje je za nas še vedno težak problem in bo treba še dokaj truda in energičnih korakov, da zadobi socialna zaščita otrok v praksi tisto obliko, kot jo po teoretični zamisli ima.

Glede ženskega vprašanja so tudi pri nas še razna nerešena vprašanja. Moralo bi se z zakonom določiti, katera dela so za žensko primerna in katera ne. Nadurno delo bi se moralo za ženske popolnoma ukiniti.

Toda ženske ne trpe velike škode v marsikaterem obratu samo na svojem telesnem, ampak tudi na moralnem zdravju. Znani so številni primeri brezvestnega izrabljanja deklet in mladih žena, delavk in uradnic po raznih predelavcih, mojstrih in šefih. To so sicer zadeve, ki le redko prodro v javnost, toda kdor bi videl za razne dogodivščine po naših industrijskih, zlasti tekstilnih podjetjih, ta bi se moral zgroziti spričo vsega tega in se vprašati, kam jadramo. Naš narod je držalo na moralni višini naše ženstvo. Če bo to pokvarjeno, potem bo tudi izginilo moralno zdravje našega slovenskega ljudstva.

Pri rokah imamo poročilo krščanske strokovne internacionale, in iz tega poročila posnemamo sledeče zahteve ženstva: Ženstvo zahteva izvedbo načela angleške sobote, ki je uveljavljena v nekaterih državah le za nameščanke. Sobotni prosti popoldan je velike važnosti za ženo, posebno poročeno, zato si prizadeva organizirano ženstvo, da se z zakonom povsod uvede angleška sobota.

Nad vse pereče je vprašanje hišnih delavk. Ženstvo zahteva naj njihov položaj ne bo slabši od žena, ki so zaposlene v obratih. Mnogo se je v tem oziru že doseglo, vendar je še tu cela vrsta vprašanj, ki so težka in še nerešena.

Tretje važno vprašanje je vprašanje poročenih delojemalk. Načelno moramo biti zato, da naj poročena ženska posveča vse svoje sile domu in družini in da naj se torej ne ukvarja z najemnim delom. Toda če hočemo, da se to v praksi izvrši, potem moramo zahtevati, da naj bodo plače družinskih očetov take, da ženi ne bo treba hoditi v tovarne za delom. Treba je torej rešiti vprašanje družinskih plač. Dokler pa seveda to vprašanje ne bo rešeno, toliko časa tudi ni mogoče rešiti vprašanja zaposlitve poročenih delojemalk.

Vidimo, da se v zadnjem času pri nas posveča vedno večja skrb mladinskemu vprašanju, posebno vajeniškemu vprašanju. Prav je to in veseli moramo biti, da nekateri ljudje in nekatere organizacije posvečajo toliko truda temu vprašanju. Nasprotno pa ne vidimo toliko zanimanja in toliko prizadevanj za ureditev ženskega vprašanja. Treba je, da se tudi tukaj najdejo ljudje in organizacije, ki se bodo z vso skrbnostjo in vestnostjo lotili tega vprašanja in se borili za uresničenje pravičnih zahtev zaposlenega ženstva. Boljši časi ne pridejo nikdar sami po sebi, zanje se je treba boriti in delati. Tudi socialna zaščita naših žena in otrok bo boljša po borbah in po delu.

PO ŽENSKEM SVETU

Nemška kmečka udruženja so nedavno praznovala 100letnico rojstva znamenitega kmečkega pisatelja Hansjakoba. Njegove knjige so bile pred par desetletji čtivo vsega kmečkega ljudstva na zahodu Nemčije, kjer je pisatelj v svojem ljubem Schwarzwaldu zajemal bogato tvarino za svoje pripovedne spise in jo zopet izročal v čtivo prebivalcem teh pokrajin. Zlasti ženske like v svojih povestih je čudovito lepo izoblikoval; opisi ljudskih vesellic, narodnih prireditev, narodnih noš, domačih in cerkvenih praznikov pa kar zažive pred čitateljem. Zlasti nemško ženstvo je z vso vnemo pri 100-letni proslavi rojstva zelo uspešno sodelovalo.

1000-etnica znamenite božje poti v nemškem Aachenu. Stolnica tega starega nemškega mesta hrani lepe relikvije še izza Karola Velikega, namreč: Marijino obleko, ki jo je nosila na sv. noč, povoje Jezusove in ruto, na katero je Herodiada položila glavo sv. Janeza Krstnika. Shranjene so te relikvije v dragocenih omarah in so vsako leto od 10. do 25. julija izstavljene. Ker je letos tisočletnica, so se odločile zlasti nemške katoliške žene iz cele države, da se tega romanja v čim večjem številu udeležo.

Dr. Edith Houghton Hooker je poročala na konferenci Ameriške narodne ženske stranke, da delodajalci zelo zapostavljajo ženske delavke. Od 10 mil. delavk, ki je zaposlenih v Ameriki v raznih industrijah, je večina prikrajšana pri plači za 40 do 60 odstotkov. Konferenca je sklenila, da pre-

ide žensko gibanje zdaj, ko so žene dosegle enakopravnost pri izvrševanju civilnih pravic, k drugemu delu svojega zvanja, namreč, da doseže tudi še enakopravnost v plači ženskih delavk z moškimi.

Zveza nemških društev za izdelovanje paramentov izdaja četrletno revijo »Kirchliche Textilkunst« (Christophorus-Verlag, Freiburg i. B.) z najrazličnejšimi osnutki za zastave, bandera i. dr.

Amerikanska advokatska zbornica (ustanovljena 1869) je imela do sedaj samo moške člane. Odkar pa je tudi ženskam odprta pot v ta poklic, se priglaja vedno več ženskih članov tako, da je morala zbornica celo izpremeniti pravila.

Nova vrsta jagod, posebno debelih sadov, je po ženi amerik. predsednika gospe Roosevelt dobila svoje ime.

Nova poslanica za Norveško. Ameriški predsednik Roosevelt je imenoval Mrs. J. Borden Harriman za poslanico v Oslo. S tem je dal ženstvu zopet lepo priznanje. Že za Wilsona je zavzemala važna mesta v političnem življenju: bila je edina ženska zastopnica za industrijo, edina delegatkinja na mirovni konferenci v Versaillesu. Je vdova po bogatem bankirju, a jo je svetovna kriza spravila ob vse. Živela je v novem delovnem poklicu kot dekoraterka, za kar ima izreden talent, ter z vnemo zasledovala politično življenje in se tudi udeleževala tako, da je bila poklicana k tako važnim poslom, ki smo jih zgoraj našli. Je tudi izvrstna vrtnarica.

Letalka Amelie Earhartova, ki smo o njej že toliko čitale, se je na zadnjem polletu ponesrečila. Iskalo jo je veliko število ladij in aeroplanov raznih držav, a brezuspešno: nikakega sledu ni o njej.

Kat. ženska zveza v Lincu je na petek Srca Jezusovega napravila posebno veselje bolnikom. Prejšnji teden so vse bolnike obiskale članice in jih povabile na praznik Srca Jezusovega k službi božji. Z velikim veseljem so se vsi odzvali, skrbelo jih je le, kako bodo mogli v cerkev. Pa za vse je bilo poskrbljeno in tudi za to, da so lahko vsi prejeli sv. zakramente. Zelo zgodaj so jih sorodniki prinesli ali pripeljali v cerkev, za mnoge pa je bilo preskrbjeno na ta način, da so se ponudili za delo usmiljenja strežaji, strežajke in sestre iz mestnega zavetišča in so skrbeli zanje. V cerkvi je bilo pripravljeno zadostno število stolov in naslonjačev, da so lahko sedli in prisostvovali svetemu opraviilu. Na obrazilih vseh navzočih se je poznalo, kako globok vtis je po dolgem času napravila nanje hiša božja, župna cerkev in še tako lepo okrašena. Vsi bolniki, pa tudi njihovi sorodniki in prijatelji so prejeli sv. obhajilo. — Ali ne bi mogle naše žene in dekleta enkrat na leto na enak način poskrbeti za bolnike svoje župnije?

Pomoč v sesečini. V München-Gladbach) se zbirajo vsakih 14 dni katoliške žene v svrhu, da odvzamejo materam iz številnih družin nekoliko dela. Znano je, da mati z velikim številom otrok ne more

vsega sama prav in dobro napraviti in da se delo, zlasti šivanje in krpanje kaj rado zavleče in ima končno tolikšen kup pred seboj, da jo mine vsako veselje. Na takih 14dnevnikih sestankih pomagajo žene svojim sosedam s tem, da šivajo, krpajo, mašijo, ali izdelujejo novo obleko ali perilo za in namesto onih mater, ki zaradi velikega števila otrok ne pridejo do tega dela. Te žene pa znajo to delo usmiljenja na tako lep način izvršiti, da nikogar ne užalijo, ampak na sestrski način pomagajo, da te matere niti ne vedo, kdaj jim je bila ta pomoč dana. V mestu obstoja tudi društvo sv. Ane, ki ima skrb za potrebne porodnice. Ta daje za šivanje na razpolago svoje šivalne stroje.

Iz Indije. Ogenj krščanske karitas je napolnil katoliške študentke višjih indijskih družin s pogumom, da so kljub indijskemu običaju, ki jim prepoveduje prihajati v javnost, v zadnjih mesecih obšle vse najbolj uboge mestne četrti in so ubogim donašale telesno in duhovno pomoč. Te mlade, pogumne študentke, v starosti 13 do 18 let, pripadajo dijaški misijonski ligi na višji dekliški šoli, so vse že krščene in jim je prav krščanska ljubezen dala moč, da so premagale indijske predsodke. Največji uspeh tega njihovega početja pa je bil ta, da premnogi odrasli Indijci v zadnjem času z mnogo večjim razumevanjem gledajo krščanstvo in se dogajajo spreobrnjenja prav zaradi takih junaških činov mladih deklet.

IZ NAŠIH KROGOV

KRŠČANSKA ŽENSKA ZVEZA NA HAJDINI

V 2. številki letošnje »Vigredi« napovedana razstava ročnih del in kuharske umetnosti, ki so jo priredile članice K. Ž. Z. pod vodstvom zvezinega odbora, se je vršila v dneh 16. in 17. maja t. j. ob binškoštnih praznikih z lepimi uspehi. S prispevki v ročnih delih, v kuharski umetnosti, kot v domačem pletarstvu in umetnih cvetlicah je sodelovalo nad 70 članic. Razstavljenih je bilo do 300 komadov ročnih del in

okrog 30 komadov kuhinjskih izdelkov. Razstava se je otvorila na binškošno nedeljo ob 15 in se zaključila na binškoštni ponedeljek ob 18 z licitacijo nekaterih razstavljenih predmetov v kritje stroškov. Lepa dekoracija, umetna razpredelba; na pročelju razstavnih prostorov velika, krasna slika »Mater božje z Detetom«, nad njo napis »Pod Marijinim varstvom« — je na obiskovalce naredila najugodnejši vtis. — Občinstvo si je ogledalo razstavo v obilnem številu, kar je dokaz okrog 500 pod-

pisov v spominski knjigi K. Ž. Z., ki je bila zato pripravljena. Učiteljstvo s šolsko mladino je posetilo razstavo in se pohvalno izražalo o uspehih tega dela. Dolgoletna učiteljica na Hajdini spoštovana ga. Rudolfova je izrazila veliko veselje nad to razstavo, ker se je pokazalo tu, da so ponesle šolske deklice, sedaj že odrasla dekleta, njene bivše učenke, marsikaj iz šole s seboj v življenje in da njen trud v poučevanju ročnih del v šoli ni bil zastonj. In organizacija pa to delo sedaj nadaljuje z vsestranskim izobraževanjem mladine. Tudi kmetijsko-gospodinjski tečajji, ki so se pred leti vršili na naši narodni šoli pod vodstvom gđc. učiteljice Pahor, so mnogo pripomogli k temu, zlasti kar tiče kuhinjske izdelke. Sploh pa dekleta pod vplivom organizacije v zimskih mesecih mnogokaj vršijo v ročnem delu in tako skrbijo za lepoto domače hiše. Kar na prvi pogled, ob vstopu v naše kmečke hišice, je opaziti, da so tu doma skrbna in marljiva dekleta, ki svoj prosti čas posvetijo domači hišici, da jo napravijo toplo in ljubko vsem članom družine. Seveda se znajdejo med našimi dobrimi dekleti takozvane »pisane srake«, — ki jim je gostilna, ples, veseljačenje sploh ljubše kot lastni interesi. Le žal in tisočkratna škoda, da spoznanje sicer pride prej ali slej, — a navadno prepozno.

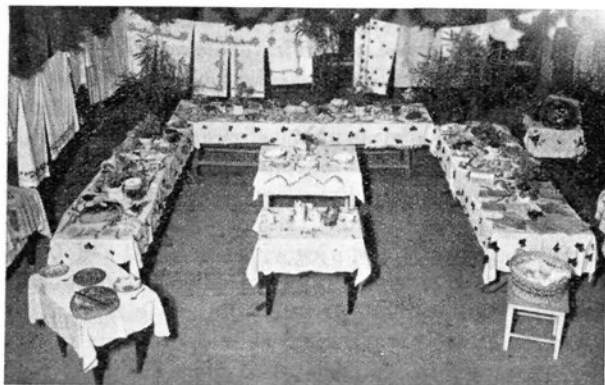
Za sklep majniškega veselja pa je dekliški diletantsko-pevski zbor priredil izlet v Fram, kjer je v pobudo tamošnji ženski mladini po kratki popoldanski pobožnosti v župni cerkvi sv. Ane v Framu priredil v tamošnji društveni dvorani priprosto akademijo z ljubkim sporedom. Igranje,

petje, deklamiranje, govor: »Več verske izobrazbe«, vse je izzvenelo v en klic: »Bodimo zavedne Slovenke, bodimo evharistična dekleta!« Po kratkem oprepčilu smo se podale na majhen izlet na bližnji hrib, odkoder smo občudovali lepoto zelenega Pohorja. — Prav lepo se moramo zahvaliti tamkajšnjemu g. župniku Rakunu, da so nam urice v njegovi navzočnosti potekale tako veselo. Z njegovo daleč znano dobrodušnostjo in prijaznostjo nas je zabaval v prosti naravi, kjer nas je opozoril na razna zgodovinska dejstva za dobe naših slovenskih prednikov, ki so tu trpeli še pod turškim jarmom in pod drugimi nasilniki. Zopet nekaj pridobitvenega. Oh, koliko zanimivosti leži krog nas, pa jih ne znamo ali ničemo iskati; ki so nam ne le v zabavo, temveč tudi v pouk in vzpodbudo.

20. junija je pa priredil prireditveni krožek slavnostno akademijo v proslavo sv. Alojzija, krstnega patrona domačega č. g. župnika Skuhala — duševnega vodja naše K. Ž. Z. Med raznimi točkami (bilo jih je 16 po številu), bi se pač najbolj odlikovale sledeče: pozdrav sv. Alojziju, v katerem je desetletna deklica opevala čednosti sv. Alojzija in ga prosila v imenu svojih sovrstnic, naj jim izprosi vsem »večno lepoto in večno mladost«. Mladdenke so izvajale bajeslovno igrico »V kraljestvu rož«. Dekliški pevski zbor pa spevoigro »Na izletu«. Dekleta so vprizorila igro »Angelček varuh moj« v treh dejanjih. Igra je socialnega značaja in jo je spisal domači g. župnik. Pri jutranji sv. maši, zjutraj tega dne pa so dekleta na pobudo predsedstva Zveze v obilnem številu pri-

Razstava ženskih ročnih del na Hajdini

Razstava ob koncu gospodinjskega tečaja na Breznici

stopile k sv. zakramentom, ter darovale za svojega dušnega pastirja sv. obhajilo kot duhovni šopek za njegov god. Vsa s Cerkvijo čuteča dekleta in nekaj žen so se odzvale vabilu, ter pri obhajilni mizi prosile Večnega duhovnika za blagoslov, ki ga naj bogato razlije na zvestega služabnika Cerkve božje!

V teku so zopet priprave za druge enake prireditve. Sestanki in še kak izlet za to ali ono skupino in tako bo zopet čas naglo potekal; znašle se bomo v zimskih mesecih, ko bo še več časa na razpolago in tako tako lepše prilike za temeljito poglobljanje v izobraževalnem delu.

Boga, moramo zahvaliti za dosežene lepe uspehe! Dalje pa moramo uspehe pripisovati vztrajnosti vodilnih moči, še posebej pa pozdraviti moč naše skupnosti.

Ako ne bi vztrajale, ne bi dosegle. Zaupati moramo cenj. čitateljstvu »Vigredik«, da imamo huda nasprotstva, da niso gladke naše poti. Toda me vemo; plemenitejše so ideje, za katere se borimo, tem hujše doživljamo odpore! Zato naj vedo vsi, da ne bomo odnehale niti za las! V svojih programih, kar se tiče krščanske omike bomo še doslednejše. Ne strašimo se ne groženj, ne podpihovanj, nobenih hujskarij — temveč me gremo ponosno naprej za praporom krščanske kulture, ki ga nosimo v srcu in ga častimo doma ter v javnosti. Naš prapor je Križ — znamenje zmage! Zato tudi naše skupnosti ne bodo zrahljale še tako pretkane laži »prijatelj organizacije« iz nasprotnih taborov. Kdor je resnični prijatelj organizacijskega pokreta, je vsak z nami — zakrinkanih obrazov pa nočemo mi!

Križ je naše bandero! Zato brez oklevanja in strahu kličemo:

Krščanska ženska zveza naj živi!

BREZNICA NA GORENJSKEM

V Vigredi najbrž še niste brali nikakega glasu z Breznice in skoro bi mislili, da je pri nas doma sama zaspanost. In vendar stremimo tudi brezniška dekleta po zdravi slovenski in katoliški prosveti. Že od nekdaj smo rade sodelovale pri delu v našem Prosvetnem društvu, ki je obhajalo predlansko leto že tridesetletnico obstoja. Pred dvema letoma, po zopetni vpostavitvi društva, smo si ustvarile tudi svoj dekliški krožek, v katerem se prav pridno zbiramo posebno v zimskem času v kar lepem številu, saj nas je bilo časih do šestdeset. Letošnjo sezono nas je bilo sicer manj, pa smo toliko bolj stanovitne in trdne. Nekatere so nas zapustile, ker nimajo smisla za dekliško skupnost, so ali preveč zamerljive ali pa toliko prevzetne, da se jim par let mlajša tovarišica zdi premajhna za njihovo družbo. Veje, ki nimajo življenskega soka, tudi od krepkega drevesa odletajo. Sestanki so prav zanimivi. Resne stvari se lepo prepletajo z veselimi. Najprej bremo kratek odlomek iz svetega pisma in poslušamo malo razlage, da spoznavamo iz knjige vseh knjig najglobljo modrost za življenje. Nato obravnavamo v predavanjih stvari, ki se nanašajo na izobrazbo in vzgojo slovenskega vernega dekleta. Vmes si zapojemo lepo narodno pesem in marsikatero uganemo za smeh in zabavo. Rade se zbiramo tudi drugače v veselo dekliško družbo, ker se zavedamo, da tista, ki hodi sama svoja pota in se ogiblje poštene druž-

be tovarišic, ne more ostati dolgo dobra v sedanjih čudnih časih . . . — Letos se nam je zahotelo, da bi spet imele svoj gospodinjski tečaj. Zbralo se nas je sicer samo dvanajst, ker je že mnogo deklet, ki so starejše take tečaje obiskovale, nekaj pa tudi zato, ker se nekatere težko odtrgajo od vsakdanjih opravil, bodisi, da hodijo delat v tovarne ali so privezane na domače delo. Veliko več bi jih prišlo, če bi se tečaj vršil popoldne ali zvečer, namesto celodnevno, kar pa ni bilo mogoče. Tečaj smo začele 21. januarja in ga je vodila gđ. Frana Žitko. Vsak dan smo ob osmih prihajale v prostore našega Prosvetnega doma in se vadile teoretično in praktično do petih popoldne v predmetih, ki so potrebni za skrbno gospodinjstvo in dobro vzgojiteljico in mater. Največje breme pri pouku je nosila voditeljica sama. V zdravstvu je prišla v pomoč ga. dr. J. Žitko iz Ljubljane, računanja in lepe pesmi nas je učil g. šol. upravitelj Clemente, šivanja nas je učila M. Dolžanova, o krščanskem vzgojeslovju pa nam je pripovedoval društveni duhovni vodja, preč. g. Strancar. Na »debeli četrtek« smo v krožku priredile zabavni večer z igro in petjem, z veselim smehom in sladkim pecivom. Pred veliko nočjo smo tečajnice vprizorile Majdičev odramo:

»Po trnju do cvetja« iz letošnje »Vigredi«, ki smo jo tudi ponovile. Po dvanajstih tednih dela in učenja smo tečaj zaključile z lepo razstavo, ki je bila na Markovo nedeljo. Ta je nad vse presenetila občinstvo, ki kar verjeti ni moglo, da se dá v tako kratkem času doseči tako lepe uspehe. Tu si lahko videl vsakovrstna ženska ročna dela: od zakrpanih nogavic do nove obleke in lepo vezenih namiznih prtov, od domačih žgancev in zelja do raznega peciva, ki mu še imena nisi vedel. Razstavo je obiskalo veliko število ljudi, ki je niso samo hvalili, ampak tudi še pred zaključkom pokupili razstavljene »sladkosti«. Tečajnice so priredile ta dan tudi poslovljni večer, na katerega so povabile svoje mamice in dobrotnike tečaja. Večer je minil ob prijetnem kramljanju in posebno nam bodo ostale v spominu besede o velikem pomenu dobre matere in skrbne gospodinjice v družini in za človeško družbo. Zahvalo smo dolžne posebno gđ. Fr. Žitkovi, ki je tako vestno vršila svojo dolžnost. Znala je dekleta pripravljati s silno potrpežljivostjo in materinsko ljubeznijo na njihov življenjski poklic. Tudi vsem ostalim predavateljem in dobrotnikom najlepši: Bog plačaj! Končno čutimo dolžnost, da se zahvalimo Kršč. ženski zvezi, ki nam je tečaj

Tečajnice gospodinjskega tečaja na Breznici.

omogočila. Tudi zanaprej bomo le pri njej iskali voditeljic za gospodinjske tečaje, ki nas tako skrbno uče ne samo gospodinjskih poslov, ampak nas uče tudi v duhu prave ljubezni do slovenske domovine in odločnega ter živega verskega prepričanja in udejstvovanja.

I. V.:

V DOMU DEVICE MOGOČNE

»Od 10. do 14. julija so zaprte duhovne vaje za meščanske gospe!« To je bil klic, ki je vabil in vabil... Pa kako naj grem? — Otroci in mož in dom, pa počitnice so, saj imam duhovnih vaj doma več kot dovolj! Joj, če bi hotela iskati vzrokov, bi jih nikdar ne zmanjkalo in vsi so tehtni in vsi držijo! Pa sem zopet in zopet slišala besede: »Imej me za izgovorjenega!« Na vse ugovore vedno isti odgovor, tako krut in težak: »Imej me za izgovorjenega!« In že sem videla, kako se zapirajo vrata v ženitovanjsko dvorano. Ali ste že videle muho, ki se je vjela pajku v mrežo? Ko je srečno pretrgala eno nit, se je zamotala v deset drugih. Prav tako se je meni godilo. Kako naj se odtrgam? Pa sem uporabila stari, a še vedno veljavni recept macedonskega kralja Aleksandra z gordijskim vozlom. Samo presekat je treba vse, to je edina pot!

Ko sem bila tako daleč, je bilo treba za štiri dni oskrbeti dom. Kaj bodo jedli, kdo bo kuhal, kdo nosil vodo, kdo pripravljaj mizo itd. itd.? Vse smo srečno določili, še zapisali, kar je bilo treba. Izbrali smo zvezdico, kjer se bodo zvečer srečavale naše misli in že je prišel čas odhoda.

Vsi so me spremili, kot se spodobi, in smo po poti še enkrat vse preresetali. Ze se je bližal vlak; pa sem morala še odgovarjati: »Ja, mama, ali dam prej čebulo ali prej moko na mast?« To je bila skrb mlade kuharice. »Ali dve ali tri hruške za malico?« je skrbelo bodočo gospodinjo. »Kje je recept za odcedek, če bomo nabrali jagod?« Joj, saj res, tisti novi nemški recept, ki sem ga hotela preizkusiti, pa ga še nisem prevedla! Povedala sem naslov. »Slovar pa tako imate!« Malo obupano so gledale moje mlade kuharice, pa v njihovo čast moram povedati, da so res »po

nemško« kuhale in je odcedek prav izvrsten. Že je zapiskal vlak. Mahali so in klical vse križem in so izginili za ovinkom.

Na poti s kolodvora me je čudno pretresel skromen pogreb uglednega moža, ki je brez svoje krivde zgubil premoženje. Če bi bil umrl pred svojo nesrečo, bi se bilo vse trlo ljudi in zastave in društva in pevci bi bili tekmovali, kdo se bo bolj postavil. Pa so ga spremili samo sorodniki in ožji znanci in dve zastavi sta šli kar vstric, ker ni bilo nikogar za njima. O, svet in tvoja slava! Ko sem pogledala še v stanovanje, sem dobila pismo o smrti pred meseci še cvetočega mladeniča. Memento mori! Izginili so veseli obrazi otrok in resno sem stopila proti Lichtenthurnu.

V veži Doma je kip božjega Zveličarja, ki z razprostrtimi rokami in v žarečim srcem kliče in vabi in čaka na vsako, da bi že skoraj prišla, da bi pustila doma Marto in bi bila za tri dni samo Marija. In od tisočev slovenskih Mart, ki se trudijo in pehajo in strežejo, jih je prišlo 16. Ali vse druge niso slišale klica? Velike reklame skromne sestre res niso delale, a več sto vabil je bilo le raznešenih in skromne notice v listih tudi niso mogle vse prezreti.

»Imej me za izgovorjenega!« In gospodar jih je izključil in poklical druge...

Nekaj čudovitega sem doživela poleg vsega drugega: Imela sem prvič v življenju čisto sama svojo sobico! Ali veste, kaj se to pravi? Tudi jaz nisem vedela, dokler nisem poskusila. Saj za vedno ne vem, kako bi bilo, ko sem tako navajena na večni živžav, ali v teh dneh je bilo čudovito. In kadar mi bo prav težko, pa bom dobre sestre prosila, če smem malo v svojo sobico, da še enkrat v duhu preživim te dneve.

Ne vem, kako bi prav povedala, kako je bilo! To so tista najtajnejša doživetja duše z Bogom, o katerih pravi evangelist sveti Janez, da oko ni videlo in uho ni slišalo. Samo eno bi povedala. Bog je velikodušen in če smo mu v dar prinesle pretrgane vezi na dom, nas je on za ta čas sprejel prav na svoje srce in nas držal na njem do konca.

Če je katera hiša sončni grad, je to Dom Device mogočne v pravem in prenešenem pomenu. Tako svetlo in čisto je vsepovsod. Potem pa tiha in nežna skrb sester, ki so nam stregle in nas razvajale, da bi bile

skoraj pozabile, po kaj smo prišle, če bi ne bilo vse tako smotno urejeno v en sam namen, »v počitnice duš«, kakor je tako lepo povedal prevzvišeni gospod knezoškof ob otvoritvi.

V knjižnici za duhovno branje sem našla prečudno knjigo. Vsakdanje življenje nazareške družine. Jezus, Marija in Jožef brez čudežev in angelcev, kako so živeli svoje skromno življenje. Kako se je Jezušček učil hoditi in govoriti, on, ki vse ve in vse zna! Kako je Marija ljubeče delala zanj in za Jožefa, šivala, prala in stregla! Kako je Jožef skrbel za oba, če sta včasih pozabila na vse in se malo sprehodila v nebeških višavah! Koliko dragocenih nauk za nas uboge Marte!

Pa so nam dobre sestre rekle, da smemo priti po knjige, kadar v Domu ne bo duhovnih vaj. Če katera res ne more presekat i gordijskega vozla, naj si gre po katero teh dragocenih knjig. Tudi to je nekaj in tudi to ji bo Bog poplačal, da ji ne bo veljal izgovor: »Imej me za izgovorjenega!«

Prehitro je bilo konec in je prišlo slovo. Kar težko nam je bilo, čeprav je vsako s tisoč vezmi vleklo domov. Postale smo si zares sestre v teh dneh, dasi smo strogo držale disciplino in se pridno vadile v molčanju. Pri zadnjem zajtrku smo si pa vse povedale, in kaj se to pravi po treh dneh molčanja, ne bom dolgo razlagala. Še enkrat smo obšle vse prostore v hiši in na vrtu, prav kakor šolarice po maturi. Še v kapelo smo šle po slovo, pa je sestra zakristanka že pospravljala, — Najsvetejše so bili že odnesli. Samo Marijo smo še počastile in se ji za vse zahvalile. V veži se pa nismo mogle odtrgati od Jezusa z razprostrtimi rokami in z žarečim srcem, ki je bil danes tako vesel in je še zrl za nami, ko smo odhajale po vrtu in se še in še ozirale vse vesele in razigrane.

In potem doma! Kar zasulo me je in ni sem vedela, ali naj poslušam, ali pripovedujem, ali hvalim pa malo tudi grajam. Pa sem delila »odpustke«, svetinjice Brezmadežne, in smo iskali pisanih trakov, da jih navežemo, da se ne izgube in ne zameenjajo. »Vidiš, Metka, mama ima pa »šajn«, okrog in okrog glave.« zaslišim pogovor najmlajših in že se starejši hihitajo. »Saj si ti rekla, da ga bo imela,« se brani mala

in že ji gre na jok. Pa jih kar hitro potolažim in že je spet povsod sam sonček. Ampak ta »šajn«! Mala ga hoče vedno videti, kadar mi veter razmrši lase in včasih me malo zbode. Kje je žar in ogenj tistih dni? Ali se ni že ves osul v tistih neštetih malih skrbah, ki nas uboge Marte bolj mučijo kot velike, da popolnoma pozabimo na Marijo pri nogah Gospodovih in njen boljši del. A hrepenenje je ostalo, ki nas bô še in še zvalilo v Dom Device mogočne, in upamo, da bo naše število raslo in bomo prihodnjič do zadnjega kotička napolnile njen sončni grad, čeprav potem ne bom mogla imeti več sama svoje sobice!

ŽRTEV MATERINSTVA

Vzorni materi in ženi † Francki Pestiček v spomin.

Komaj petindvajset pomladi je včakala... Ni ji bilo dano, da bi preživela no-

vo pomlad. Življenje je dala otročičku sinčku. A to vzvišeno daritev je plačala s svojim mladim življenjem, ki je obetalo toliko.

Francka!

Nisi li pomislila, da zapuščaš moža, s katerim si živela komaj dve leti v srečnem zakonu! Sigurno so bile Tvoje misli pri njem, ko si zapustila to solzno dolino. Bog,

katerega si v življenju ljubila, je hotel tako, bila je njegova volja.

In Silvica? Ali si pomislila, da s tem, ko zapuščas za vedno moža in svojo Silvico, katera zaman kliče: Mamica! raniš globoko? Pomislila si! Težko si pustila svojo hčerko, ki si jo tako ljubila, kakor zna ljubiti samo mati — — —!

In Brankec, za katerega si dala svoje dragoceno življenje? Nikoli ne bo poznal svoje mamice, nikoli ne bo občutil materine ljubezni, ki je tako globoka, brezmejna — — —!

Vse to si vedela, ko si nas zapuščala. Dolgo si se borila proti koščeni ženi, a bela žena je bila močnejša. Vemo in prepričani smo vsi, da so bile Tvoje poslednje misli pri Tvojem možu, pri Tvojih otrocih, ki bosta imela v bodoče v ateku tudi mamico!

Toda ne samo pri Tvojih, tudi pri Bogu so bile Tvoje misli, ko si zapuščala cvečoč pomlad, ki je bila v naši lepi domovini. Pri Njem, kjer si iskala tolažbe preje, si jo iskala tudi takrat, ko si odhajala po plačilo — — —

Ne samo svoje si zapustila v globoki žalosti. Tudi drugi, ki so Te poznali in spoštovali, so bili presunjeni, ko so zvedeli, da si odšla za vedno. Vsak, ki Te je poznal, Te je cenil! Vsi so vedeli, da imaš v sebi nekaj, kar Ti je dalo le prijatelj! Sovražnikov nisi imela!

Ljubezen si sejala, ljubezen si žela!

Že v mladih, otroških letih so ti vcepili ljubezen do Boga in ta ljubezen je vedno gorela v Tvoji duši. Bila si tudi zvesta naročnica »Vigredi«. In vemo, da si v njej našla mnogo, kar Te je napravilo za našo ljubljenko!

Francka! Ni Te več med nami!

A mi še vedno mislimo na Te!

Ne bomo Te pozabili!

Francka! Pomladi ni več pri nas! Odšla je, kakor si odšla Ti. A tam, kjer si, je večna pomlad. Od tam misliš na nas!

Francka! Počivaj v miru! Naj Ti bo slovenska zemlja lahka!

MISIJONSKA RAZSTAVA NA VELESEJMU

Misijonsko gibanje se pri Slovencih stalno razvija in misijonsko zanimanje razveseljivo raste. Dokaz temu so med drugim

razne misijonske razstave, ki so zelo zanimive, poučne in vzgojne.

Vsi se še spominjamo krasno uspelega letošnjega misijonskega tedna v Grobljah 13.—20. junija. Tudi na ljubljanskem velesejmu je bilo v prejšnjih letih že par posrečenih misijonskih razstav. Vrhovno tajništvo »Misijonske zveze za Jugoslavijo« je dalo pobudo, naj bi se tudi na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani (1.—12. septembra) priredila velika misijonska razstava za vse misijonske prijatelje. Letos naj bi prišla na vrsto »Indija«, kjer delujejo naši jezuitski misijonarji, ki imajo svojo misijonsko pokrajino »Bengalski misijon«.

Ta razstava bo za Ljubljano nekaj novega in izvirnega, ker bo misijonsko delo naših misijonarjev prikazano v plastičnih modelih, čisto po naravi in življenju. Vso razstavo aranžira naš misijonar O. Anton Vizjak D. J., ki je bil sam v Indiji in torej pozna vse okolščine po lastnih doživetjih. Nešteto pridnih rok se giblje in izdeluje podrobnosti po natančnih načrtih, tako da bo razstava tudi umetniško in po vrednosti na višku.

Na razstavi bodo tudi 3 novi bronasti zvonovi, ki jih po razstavi pošljemo kot slovenski dar našim misijonarjem v Indijo. Namenjeni so za misijonsko postajo Raga-pur blizu Kalkute, kjer deluje misijonar-Ljubljčan O. Stanko Poderžaj D. J. Veliki zvon (glas C, 235 kg posvečen sv. Jožef) so darovali razni dobrotniki po Sloveniji, srednji zvon (glas D, 175 kg, posvečen sv. Frančišku Ksav.) so poklonili slovenski bogoslovci, mali zvon (glas E, 115 kg, posvečen našemu svetniškemu škofu-misijonarju Frid. Baragu) pa je podaril neimenovani slovenski duhovnik.

Na tej indijski razstavi bo mnogo priložnosti, da se podrobneje seznanimo z deželo, ki je po božji Previdnosti izročena v skrb nam Slovencem in katere napredek je odvisen v mnogočem od našega sodelovanja.

Zato toplo vabimo vse misijonske prijatelje, da obišejo to razstavo bodisi posamezno ali v skupinah, posebno razne organizacije, šole, društva, zavode itd. Vsa vprašanja in naznanila naslovite na naslov: Bengalski misijon D. J., Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

Obiščite vsi veliko misijonsko razstavo INDIJA IN NAŠI MISIJONARJI v Ljubljani na velesejmu 1.—12. septembra 1937 v posebnem paviljonu »G«.

11 let delujejo naši jezuitski misijonarji v Indiji. Bengalija je postala naša prva domača misijonska pokrajina. Naši misijonarji nam hočejo pokazati nekaj sadov svojega dela, mi pa se hočemo podrobneje seznaniti z deželo, ki je naši skrbi izročena. V ta namen bo služila ta prva specialna misijonska razstava.

Razstava bo zelo zanimiva, poučna in vzgojna. Razdeljena bo na več oddelkov, ki bodo v plastičnih modelih prikazovali deželo in delo naših misijonarjev.

Poleg drugih zanimivosti bomo tu videli:

I. Svetovni položaj Indije in našega misijona. — II. Postojanke vseh naših misijonarjev v Indiji. — III. Naša osrednja misijonska postaja Bošonti. — Velik model v velikosti 1 : 100 s staro in novo misijonsko hišo, šolo, domom za katehiste, rižno zadrugo, gospodarskimi poslopji, pokrajino, pristaniščem in celo okolico. Videli bomo veliko delo, ki so ga naši misijonarji izvršili v par letih. — IV. Palača Zimendarja in bengalski trg (1 : 10). — Razkošna, dragocena stavba indijskega velikaša z vrtom, raznimi dvori in stavbami. Zraven tega pestro življenje na bengalskem trgu: razni fakirji, trgovci, kmetje, obrtniki, stražniki, ljudstvo, pristanišče z ladjami, ribiči, nosači itd. — V. Bengalsko naselje (1 : 5). — Življenje na bengalski vasi s hišo, hlevom, kuhinjo, dvoriščem, hambarjem itd. Tropska pokrajina s palmami, sadeži in pridelki. Polje, poljsko orodje, delo na polju itd. — VI. Bengalska hiša v naravni velikosti. — Pogled v življenje in delo naših Bengalcev. Zunanost in notranost njihovega doma, oprema, orodje in potrebščine. Ljudje v pristni noši in naravni velikosti. — VII. Indijska džungla (po naravi). — Prekrasne skupine indijskih živali: krokodili, kače, opice, plazilci, metulji in hrošči, vodne živali, ptice, zveri, med njimi prekrasni 3.20 m dolg

tiger z demonskim pogledom, ki napada bivola, kača-velikanka piton, ki davi svoj plen itd. — VIII. Galerija slik. — Veliki portreti vseh naših misijonarjev. Prizori iz njihovega življenja. Pristna indijska slikarska umetnost. Indijske stavbe in pokrajine. Ljudje in noše. — IX. Indijska mitologija in kultura. — Slike in kipi božanstev, junakov in pravljic in legend. Bogoslužni in čarovniški predmeti raznih verstev in pokrajin. Nakit, umetni ročni izdelki, pletenine, orožje, potrebščine za lov itd. Domača umetnost iz Bengalije, Čota Nagpura, Kašmira, Tibeta itd. — X. Prizori iz misijonskega življenja. — Kako katehist poučuje vernike. Kako misijonar krščuje. Kako misijonski brat zdravi bolnike. Kako misijonska sestra deluje v šoli in sirotišču. — XI. Sv. Frančišek Ksaverski. — Krasen prizor v naravni velikosti, kako umira največji apostol Indije na otoku Sancianu in gleda v ozadju obrise in simbole Indije, Kitajske in Japonske. Vsa skupina razsvetljena in izražujoča vodilno idejo razstave. — XII. Slovenski zvonovi za Ragapur. —

Razstavljeni bodo tudi naši darovi, predvsem novi zvonovi, ki bodo po razstavi šli v Indijo. Na razstavi bodo zvonili. Zraven tega bomo slišali bengalske pesmi na gramofonskih ploščah, pili bomo pravi indijski čaj, zidali novo misijonsko cerkvico itd. Na razstavi bo tudi velik *Misijonski bazar*, kjer bo lahko vsak kupil kak mal spominek, pa tudi dragocena ročna dela, vezenine, domače potrebščine itd., vse v korist naših misijonarjev.

Zaradi visokih nabavnih stroškov in velike vrednosti razstave smo prisiljeni določiti za misijonsko razstavo posebno vstopnino, ki pa bo tako neznatna, da jo bo zmogel vsakdo: za odrasle 2 din, za otroke 1 din.

Za včzjno v Ljubljano se poslužite polovičnih vozovnic na velesejmu ali nedeljskih povratnih listkov. Organizirane skupine imajo tudi pri vstopu na velesejmu poseben popust. Agitirajte za velik obisk! *Vsi misijonski prijatelji na veselo svendenje!*

ŽENA V DOMU

GOSPODINJA V SEPTEMBRU

Konec je počitnic in otroci so se vrnili iz raznih kolonij, s taborenj in letovanj zagoreli, polni moči in zdravja, da bodo mogli zopet 10 mesecev drgniti šolske klopi in z večjim ali manjšim uspehom napredovati v znanosti. Naloga gospodinje je, da skrbi zato, da lica ne bodo prehitro zbledela, da se zdrava drža ne bo prehitro vklonila, da nervoznost ne bo prehitro pregnala veselega razpoloženja. Trg je bogato založen z dobrim, cenanim domačim sadjem, ki ga bomo otrokom nudili, kolikor le zmore naš mošnjček. To je najboljše nadomestilo za sonce in gibanje v počitnicah. Sezimo včasih tudi po dražjem sadju, po grozdju in breskvah, videle boste žareče oči in srečen nasmeh, ki bo še vam vsaj za hip pregnal težke skrbi. Res je september hud mesec, kjer je v družini več šolobveznih otrok, ko je treba plačati šolnino, kupiti knjige in zvezke in svinčnike in papir in kaj vem še vse, pa bolje storiš, da se malo zadolžiš, če že ne gre drugače, kot da bi skušala kaj prihraniti pri hrani otrok. Ves uspeh počitnic bi bil s tem uničen. Slišala sem že, kako je mati v maju vsa obupana vzkliknila: »Sedaj se pa zopet začneta sadje in stroški brez konca in kraja!« mesto da bi hvalila Boga, da jim more prav tedaj, ko so najbolj potrebni, nuditi nenadomestljivo hrano. Sadje ni samo priboljšek, sadje je hrana in sicer predragocena hrana, da bi jo smeli odtrgovati zlasti otrokom. Iz lastne izkušnje vem, da so bili otroci tisto zimo bolj zdravi, ko so imeli več jabolk. V mesecih, ko je sadje, ni treba otrokom nobenih slaščic in če ga jim daš, boš opazila, da gre tudi kruha mnogo manj.

Sadje nudimo zdravim otrokom vedno sveže. Le v boleznih in kadar svežega ni, dajmo tudi kuhanega ali kompot. Zato smo že mesece vkuhavale in pripravljale razne sadne konzerve in zdaj, ko se sezona svežega sadja bliža koncu, še preglejmo, kaj manjka, in napolnimo prav vse kozarce, kar jih imamo. Za na kruh otrokom bomo skuhale še češpljevec ali povidel, pekmez

pravijo na našem jugu in ga mnogo skuhaajo. Boljši pa bo, če ga skuhaš sama. Paradižniki letos niso prav dozoreli, mnogo je ostalo zelenih, tudi iz teh skuhaš okusno marmelado in kompot ali jih pa vložiš v kisu in rabiš potem za omake. Brusnic je že cele košare in če le zmoreš, pripravi tudi te. Potem pa še kutine in kutinov sir in želé. Kutinov kompot je zlasti pri gospodih priljubljen in o božiču boš razveselila brata in moža z njim. Mnogo še sama veš iz lastnih izkušenj in Vigred ti bo hvaležna, če ji kaj novega sporočiš.

ZA JESENSKI ČAS

Češpljevec ali povidel. Ker se češpljevec zelo dolgo kuha in tudi ukuha, ga pripravi več naenkrat. Razpolovljene češplje brez peška kuhaj v dobro pološčeni posodi med večkratnim mešanjem 3 ure. Potem dodaj sesekljane limonove lupine, cimeta, klinčkov in ingverja in kuhaj še 3 ure. Ves čas pazi, da se ti ne pripali. Če pa čutiš, da se drži na dnu posode, ga pretresi v drugo. Ni treba, da kuhaš zdržema. Še prej se ti zgosti, če se vmes enkrat ali dvakrat ohladi. Če je češpljevec pravilno skuhan, je popolnoma črn in še vroč tako gost, da se da mazati. Vročega napolni v kozarce ali prstene lonce in pazi, da ne bo vmes kakih lukenj, kjer bi ostal zrak in pozneje povzročil kipenje. Polne posode postavi v pečico, da se naredi kožica in jih potem dobro zaveži. Če češpljevec rabiš za nadev pri sadnem pecivu, mu pred uporabo primešaj po okusu sladkorja in ruma.

Zeleni paradižniki kot kompot. Zelene paradižnike zreži na dva ali štiri dele, otrebi peške in skuhaaj v vreli vodi do mehkega. Na 1 kg kuhanih paradižnikov zavri 60 dkg sladkorja s $\frac{1}{4}$ l vode in vlij čez odcejene paradižnike. Drugi dan kuhaj paradižnike pol ure v tem sladkorju in jih potem pusti dva dni. Nato sok odcedi, dodaj precej limonove lupinice in ga kuhaj, da se potegne, če primeš kapljico med prsti. Prilij žlico ruma, stresi v paradižnike sok, jih prepolji in pusti četrt ure na kraju štedil-

nika. Napolni potem kompot v kozarce, daj na vrh v rumu namočen pergamentni papir in zaveži ali pa napolni kompot v patentne kozarce in steriliziraj 20 minut pri 80° C.

Marmelada iz zelenih paradižnikov. Skuhaj 3 kg zelenih paradižnikov v lastnem soku ali v sopari do mehkega in jih pretlači skozi sito. Kuhaj 1½ kg sladkorja, da postane gost in bel, dodaj pretlačene paradižnike in sok 3 limon in kuhaj dalje, da se zgosti kot vsaka druga marmelada.

Okisani zeleni paradižniki. Oprane in obrisane zelene paradižnike polij s slano vodo — 10 dkg soli na liter vode — in pusti čez noč. Potem jih s koprom, pehtranom, lorberjevimi listi in zeleno papriko naloži tesno v primerne posode, zalij s slanico, obteži in postavi na topel prostor, da vro. Ko se nehajo dvigati mehurčki in so dovolj skisani, jih z dišavami vred napolni v kozarce in zaveži.

Lahko pa paradižnike konzerviraš s kisom kakor fižol.

Kutinov kompot in želé. 3 kg lepih zdravih kutinj olupi, zreži na 6 do 8 delov in devaj v nekoliko okisano vodo, da ne porjave. Tudi lupine in peščiča ne smejo porjaveti, ker jih boš rabila za želé, zato vse čiste odpadke zmešaj s sokom 1 limone in v dobro pološeni posodi pokrite postavi vstran. Ko si pripravila vse kutine, jih skuhaj v 1½ l vode in soku 1 limone, da postanejo prozorne. Potem jih daj v mrzlo vodo, da se ohladi in dobro odtečene naloži v kozarce. Kuhaj 10 minut 75 dkg sladkorja in liter vode in ohlajenega vlij čez kutine, da stoji pol cm čez. Kozarce zapri ali zaveži in kuhaj v sopari 15 minut.

Kutinov želé. Lupine in peščiča, ki si jih shranila, skuhaj v vodi, kjer si kuhala kutine, in precedi sok skozi moker platnen prtíč. Na 1 l soka kuhaj 1 kg sladkorja politega s tremi osminkami litra vode, da odlete pene, če pomočiš vanj zavito žlico ali vilice. Potem med mešanjem prilij sok in kuhaj dalje, da se napravi kožica, če daš kapljico na mrzel krožnik. Želé vlij še vroč v kozarce in popolnoma ohlajene zaveži.

Zelena. Zdaj je zelena najlepša in ker je tudi zelo zdrava, jo boš večkrat pripravila svoji družini. Če zeleno kupuješ, jo stisni, da boš videla, če ni puhla. Najpreprosteje pripraviš zeleno, če jo skrbno očistiš s krtačo, skuhaš v slani vodi, olupiš, zrežeš na rezine, pokapaš z limonovim sokom in zabeliš s presnim maslom. Poleg serviraj paradižnikovo omako. Če komu duh zelene ne prija, naj kuha olupljeno, kar duh znatno omili, zgubi se pa mnogo dragocenih snovi.

Ocvrta zelena s paradižniki. Skuhaj zeleno kakor zgoraj. Povaljaj rezine v osoljenem in opopranem jajcu in drobtinah in lepo rumeno ocvri. Velike paradižnike prereži počez, jih s prerezano stranjo pomoči v moko, potresi s soljo in poprom in daj z isto stranjo na mast. Potem jih obrni, speci še na drugi strani. Medtem precvri v presnem maslu na kolesca zrezano čebulo in zalij z žlico vina. V sredo sklede ali pladnja daj ocvrto zeleno, okoli pa naloži pečene paradižnike in čebulo. Če daš poleg še posajena ali zgubljenaja jaja, imaš imenitno večerjo.

Nadevana zelena. 5 velikih zelen olupi, izdolbi in napolni s sledečim nadevom: zmešaj ¼ kg sfaširanega, telečjega ali svinjskega mesa, žličico sardelne paste, namočeno in ožeto žemljo, 1 jajce in kar si prej izdolbila. Pokrovček, ki si ga odrezala, pritrdi z zobotrebcom, zloži zelene v kozico, polij s presnim maslom in praži nekaj časa, potem zalij z juho ali z vodo in sokom od pečenke in kuhaj do mehkega. Serviraj s krompirjevim pirejem.

Paradižnikovi cmoki z rižem. Skuhaj ¼ kg riža v slani vodi in pusti, da se ohladi. Poltrdo skuhaj 5 jajc, jih povaljaj v naribanem bohinjskem siru in daj v paradižnike, ki si jih prerezala čez pol in izdolbila. Ohlajeni riž zmešaj s celim jajcem in obdaj z njim paradižnike, da dobiš velike cmoke. Povaljaj jih v drobtinah in ocvri. Serviraj jih s paradižnikovo omako, za katero porabi, kar si izdolbila.

Breskvina bovla

6—8 lepil breskev olupi, zreži na koščke in polij v loncu za bovlo, lahko tudi jušniku s šestnajstinko litra konjaka ali

pomarančnega likerja. Medtem kuhaj 5 minut $\frac{1}{4}$ kg sladkorja, $\frac{1}{4}$ l vode in 3 breskvina jederca ter vlij mrzlo čez breskvine kocke. Preden postrežeš, dolij še 1 l lahkega belega vina. Bovla naj se hladi na ledu ali vsaj v mrzli vodi.

Paradižnikova mezga

Dobro zrele paradižnike osnaži, odstrani, kar je gnilega, in jih zreži na kolesca. Nalagaj jih v prsten lonec plast za plastjo in vsako dobro posoli. Pokrij s primerno deščico in obteži. Čez 3—4 dni odcedi, pretlači skozi sito in vlij na prt, privezan na noge narobe obrnjenega stola. Tukaj naj se odceja 12 ur, da odteče vsa voda in ostane le gosta mezga. Potem jo napolni v majhne kozarce, potresi s salicilom in zaveži.

Bučna marmelada

Poljubno veliko navadno jedilno ali rumeno bučo olup, otrebi in zmelj na mesnem stroju. Dodaj na vsak kg buče sok cele limone in 60 dkg sladkorja in kuhaj, da je dovolj gosto, kakor je natančno popisano v zadnji številki. Potem primešaj za noževu konico vanilijevega sladkorja in 2 žlici ruma, napolni v kozarce in zaveži.

Osoljen fižol

Kadar je veliko stročjega fižola, ga lahko s soljo kisaš kakor zelje. Fižol otrebi in nekaj ur namakaj v čisti vodi. Potem ga nalagaj v sodček ali prsten lonec plast za plastjo s soljo. Za 10 kg fižola rabiš 1 kg soli. Fižol dobro tlači, da stopi slanica čez. Pokrij ga s čisto krpo, nato s primerno desko in obteži s kamnom. Ko se prične delati smetana, jo posnemi, krpo, desko in kamen očisti in po potrebi dolij slanice. Če fižol rabiš, ga ne peri, da se ne zgubi dragocena mlečna kislina.

ALI SE MORA GOSPODINJA MUČITI?

Koliko olajšav ima danes gospodinja na deželi in v mestu: šivalne stroje v hiši, štedilnike v kuhinji, samo v pralnici je ostalo vse pri starem: priprave za mencajnje perila. Ali se najde za to delo in trud opravičilo? Ne! Gospodinjam ni treba danes več tožiti, da jih boli križ in da

imajo razpokane in nabreklijene roke. Odkar imajo pralno sredstvo — SCHICHTOV RADION — nima gospodinja več truda polnega dela, perilo pa ostane lepo in trpi dalj časa.

NEKAJ NASVETOV

Če delaš *jabolčni zvitek* iz vlečenega testa, že surovega nareži na primerne koščke in naloži tesno drugega ob drugem na pekačo. Koščki so tako mnogo lepši in če ni na pekači nič praznega prostora, prvtako sočni kot nerazrezani, ker vpijejo ves sok, ki se morda izcedi.

Če so *pustni krap* polnjeni z marmelado, so večkrat pretežki in nimajo značilnega belega roba. Temu odpomoreš, če cvreš prazne, potem pa napraviš s škarjami majhno zarezo in z brizgalno ali z odrezanim škrcničjem vbrizgaš marmelado. Male zareze ne bo nihče zapazil, krap bo do pa lahki in lepi.

Če dobi *presno maslo* slab okus, ga moreš izdatno zboljšati, če ga speresh v sveži vodi, ki si ji dodala žličico sode bikarbone, in pregneteš s svežim mlekom.

Rozine pri raznem pecivu, kjer pridejo v testo, rade padejo na dno. Če jih oprane dobro izbrišeš in zmešaš z žlico moke, to preprečiš.

Če se *govedina* noče zmehčati, dodaj na kg mesa žlico žganja. Okus po žganju se s kuhanjem popolnoma zgubi, meso se pa lepo zmehča.

Stročnice namoči čez noč in pristavi z mrzlo vodo. Ko zavre, vodo odlij in zopet zalij z vrelo vodo. Če zaliješ z mrzlo vodo, ostanejo stročnice rade trde.

VPRAŠANJA IZ ZDRAVSTVA

Odgovorja dr. M. Justin.

Cvetoča. — Stari ste 21 let in imate prav majhna prsa, kar Vam je zelo neljubo. Drugače ste zdravi in močni. Vprašujete, kako bi to popravili.

Rast in razvoj prsi je odvisen od žlez z izločanjem na znotraj. Če so te v redu in dobro razvite in pravilno delujejo, se tudi prsa razvijajo, kakor treba. Če ste drugače zdravi in krepki, se nič ne bojte

za rast prs. Te se bodo razvile, ko bo treba. Saj so imele marsikatero matere številnih otrok pred možnostjo isti pojav, nad katerim se vi pritožujete. Nasprotno pa se nekatera dekleta pritožujejo, da se zdiyo same sebi grde radi premočnih prs. Torej: Živite normalno, pravilno higijensko in če ni drugih nadlog — le veselo pojte in opravljajte svoje delo! Večkrat gre to po rodu.

Z. S. Sr. J. — Stari ste 19 let in imate že golšo; prosite za nasvet, kako naj jo zdravite. Ste pevka in se bojite za glas. Drugače ste popolnoma zdravi in močni. Menite se v jeseni poročiti in bi želeli vedeti, kaj je z eventualno operacijo.

Golša spada med pojave, ki nastopijo vsled oškodovanja te žleze, na podlagi katere nastaja. Dosedaj je splošno mnenje, da se povzročitelj tega pojava — nevidni mikrob tudi mikroskopično nedotakljiv — nahaja v raznih vodah. Če tako vodo zavživata dalj časa, se Vam pojavi golša, če ste za to dostopni.

Zato se brez operacije zdravi ta nakaža na ta način, da se ne pije več sveže vode in se natešče zavživa skozi 2—3 mesece v kapljicah neka tekočina, ki vsebuje jod v silno majhnih množinah. Dobijo se tudi tozadevne tablete. Vse to naj Vam zdravnik predpiše.

Če vse to ne pomaga, seveda in če golša ovira človeka pri hoji, dihanju in moti srce, se morate končno odločiti za operacijo. Operacija je — če se posreči — brez nevarnosti za glas in življenje. Sodim, da Vi niste še na tem, da bi se morali operirati, ker pravite, da ste drugače popolnoma zdravi in da Vam ne dela golša nobenih težav.

C. T. S. J. D. — 3 mesece ste poročeni, stari 23 let. Dosedaj vedno zdravi — do pred enim mesecem. Gliste Vam krulijo po trebuhu in na vodo Vas vedno silijo. 14—16 dni pred perijodo ste čutili bolečino v trebuhu levo in desno spodaj in sedaj Vas še kar naprej boli. Sodite, da ni v maternici kaj prav.

Maternica je v sredini; levo in desno so jajčnjaki ob njej. Če ni v prebavi kakšne napake, potem sodim, da je pojav res v zvezi z morebitno zanositvijo ki se včasih tako javlja, kakor Vi popisujete, ven-

dar mora pojav perijode kmalu odpasti. Le redko je ob zanositvi še nekako krvavenje prvi mesec; pravilno perioda izostane, k ožena zanosi. Da ste suhi, kljub temu da imate dosti hrane in da apetit ni v redu, bi ne govorili še zoper zanositev, ker marsikateri ženi v zanositvi povzročata in to precej dolgo in shujša radi tega. Opazujte se še naprej in poročajte prihodnjič.

DOBRE KNJIGE

»Student naj bo!« F. S. Finžgar. Priredil Jakob Šolar. Izdala Mohorjeva družba v Celju v zbirki »Cvetje iz domačih in tujih logov«. Stane broš. din 9.— (za neude din 12.—), vez. din 18.— (za neude 24). Zelo smo lahko veseli tega Finžgarjevega prvenca, ki nam kaže življenjski izsek Fižgarjevega življenja v prvih dijaških letih. Ves Finžgar, kakršen je. Vigrednice naj bi knjižico podarile svojim bratom, ki študirajo, pa tudi same jo bodo z užitkom brale.

»Pomlad«. Vinko Žitnik. Pesmi. Samozaložba. Cena broš. din 40, vez. din 50. Dobi se po vseh knjigarnah; iz prijaznosti knjigo oskrbi tudi uprava »Vigredi«. — Vinko Žitnik = Cvetko Vonjavec, ki se je prejšnja leta večkrat oglašal tudi v »Vigredi«; zato ga Vigrednice dobro poznajo in tudi cenijo. Vse tiste, ki bi radi imele zbirko pesmi prav tistega notranjega nastrojenja, ki je dekleta tako ljubijo, naj si omislijo to knjigo. Kako radi bodo pri njej posedele, ob njej razmišljale, zasnajale! Saj je posvečena prav njim — mladosti. Prav posebno je izrecno dekliških desetero pesmi v VI. delu, ki nosijo naslove: Pesem prebujene. Omamljena. Pomladna pesem deklice. Nočna pesem deklice. Deklica moli. Pesem ljubeče. Ranjena. Sama. Pozabljena. Zapuščena. V njih čudovito lepo v nežnih, a silno zgoščenih verzih opeva prebujenje deklice v deklo, opisuje njeno prvo erotiko. Sploh pa je vsa knjiga tako silno nežnočustveno prežeta, da vsaka izmed osemdesetero pesmi bralca ali bralko čudno prime in ne more od nje. Dekle pa mora le spoštovati pesnika in mu biti hvaležna, da ji je prav za njeno mladost poklonil ta svoja občutja

v tako lepi obliki in v tako deviško čistem izrazu. Če poudarimo še to, da je tem svojim pesnitvam dal tako lep okvir — mati —, potem vemo, da je res celotna zbirka vsa naša. In dejstvo, da je tudi zunanja oblika knjige tako prikupljivo nežna, jo samo priporoča. Vsaka Vigrednica naj si knjigo nabavi, ne bo ji žal: mlajša bo ob njej rastle, starejša pa vzbujala spomine na lepo mladost.

»*Luč sveti v temi*«. Spisal Stanko Cajnkár. Strani 210. Knjiga je prvi zvezek prepotrebne knjižne zbirke religioznih del »*Studenci žive vode*«, ki jo je pričela izdati Družba sv. Mohorja. Obravnava pa poglavja:

O skrivnosti verovanja. Uganka ateizma. Pot do vere. Krščansko verovanje. Vera in križ. Vsebina vere. — O Bogu. — O Kristusu. O Kristusovi podobi. Veličina Kristusove osebnosti in mi. Kristus je učlovečeni Logos. Kristus je Kralj v kraljestvu božjem na svetu. Kristus je glava Cerkve. Kristus je najvišji duhovnik. Kristus je naš sodnik. Kristus je naš brat. — O naši materi. — O dobrotljivosti. Zakoni dobrote. Ovire. Sredstva. — O življenju in smrti. Svetost vsega življenja. Človeško življenje. Pravice duha. Nadnaravno življenje. Smisel smrti. — O svobodi, grehu in kazni. Svoboda. esmisel in zloba greha. Psihološke težave. Večna kazen. Posebnosti božje kazni. — O čistosti in ljubezni. Čistost srca. Vloga telesa. Ljubezen, mladost in naš čas. Ali si pripravljen? — O katoliškem človeku. Dom. Katoliško mišljenje. Vesoljnost naše vere. Vest in skupnost. Osebnost in družba. Potrpitev vseh resnic. Svoboda in avtoriteta. Skromnost in ponos. Delo in večna domovina. Naše naloge. — O spovedi, obhajilu in daritvi. Smisel spovedi. Njene vrednote. Čudoviti svet evharistične skrivnosti. Evharistija in življenje. Daritev človeštva.

V knjižici so izčrpne opombe, ki pojasnjujejo besedilo. — Namenjena so duhovnikom in laični inteligenci, a jo priporočamo vsem, ki jim je za spoznavanje lepote krščanskih resnic in tihe sreče krščanske

ga življenja. — Cena broš. 27 din (za neude 36), vez 26 din (za neude 48).

»*Igra o Kristusovem trpljenju*«. Napisal l. 1818 po nemškem izvorniku Andrej Šuster Drabosnjak. Za sodobni ljudski oder priredil Niko Kuret. Izdala in založila »Založba ljudskih iger« v Ljubljani kot 17. zvezek Ljudskih iger. Cena din 20.—. Igra o Kristusovem trpljenju ima predigro, prolog in tri dele. Zelo umestno, da je založnica izdala to ljudsko igro dovolj zgodaj, da se povsod, kjer mislijo za prihodnji post igrati pasijon, lahko odločijo za tega res domačega in se tako poglobe vanj, da ga bodo izvajali kot pobožnost vaškega občestva. Iskreno priporočamo to prelepo domačo umetnino in naročamo vsem Vigrednicam za vsestransko sodelovanje.

IZ UREDNIŠTVA

Popravki k predzadnji in zadnji številki Vigredi.

V Vigredi št. 7. v rubriki »Žena v domu« se je vrnila pri »Marmelada iz borovnic« neljuba pomota, zaradi katere bi se marsikateri gospodinji, ki bi se ravnala po tem nasvetu, marmelada prav gotovo skvarila. Da bo za prihodnje leto obvarovana te nesreče, naj si gospodinja zapíše kar v Vigred sledeči popravek:

Na str. 275. stolpec l. 5. vrsta od spodaj. Beri: » $1\frac{1}{4}$ kg sladkorja«, kar so naše bralke gotovo že same popravile.

V Vigredi št. 8. je takoj na prvi strani velika napaka, ki pa so jo Vigrednice že gotovo same videle in tudi že popravile. namreč rojstno leto pok. nadškofa dr. Jegliča namesto 1850 je letnica 1852.

V članku »Mina Jeelič« je pod slikami na strani 301. 302 in 303 po naši nerodnosti izpadla označba fotografa, kar naj vsaka Vigrednica z današnjim dnem izve »Slikal Vengar«. Na strani 304 pa obe sliki Jože Dobovšek.

Na str. 283. 7. vrsta od zgoraj, beri namesto »neznani« pravilno: **n e z n a t n i**.

Svojemu dušnemu pastirju

ostanejo vedno hvaležni farani, za katere skrbi ne samo duševno, temveč tudi telesno. Tak zdravnik je bil župnik Sebastian Kneipp.

V bogati zakladnici prirode je našel marsikaj, kar človeka zdravi, kadar je bolan, in kar mu tudi pomaga, da si varuje zdravje.

On je tudi odkril blagodejne moči, skrite v našem domačem ječmenu.

Toda šele, ko so po posebnem postopku napravili vse vrline ječmena koristne človeku, šele potem je dovolil, da se ta posebna žitna kava imenuje:

Kneippova sladna kava.

Dobra in cenena kavna pijača, s pomočjo katere si varujemo zdravje!

**DOBIVA SE SAMO
V TAKIH PAKETIH**

Elektrika

za gospodinjstvo je
cenejša!

Opremite kuhinjo z
električnimi
aparati!

Električni štedilnik
Električni hladilnik
Električni
ogrevalnik za vodo

je potreben vsaki novodobni kuhinji

Ljubljanska

mestna elektrarna

Vam nudi za gospodinjstvo nizke cene:

pri porabi 20 kWh mesečno po din 1.50 za kWh

pri porabi 100 kWh mesečno po din 1.30 za kWh in pavšal
za nočni tok od 22. do 6. ure poljubno, po 60 para za kWh

Za celodnevno izbrano kuho zajtrka, obeda, južine in večerje, vključno pripravo tople vode za kuh. svrhe znaša poraba elektrike:

Pri druž.	Mesečna poraba:
2 oseb	60 kWh
3 oseb	75 kWh
4 oseb	90 kWh
5 oseb	105 kWh

Mesečni stroški:

din 90.—	in trošarino	din 6.—
din 112.50	„	din 7.50
din 117.—	„	din 9.—
din 136.50	„	din 10.50

ZAHTEVAJTE ŠTEVEC ZA ZNIŽANO GOSPODINJSKO
TARIFO! - NAJEMNINA ZA ŠTEVEC JE PRI PORABI
NAD 20 kWh LE 4 DINARJE NA MESEC.

Rodovnik

Antona Jegliča in njegove žene Mine roj. Tomec

Anton Jeglič p. d. Pogorevček,

Marija Tomec,

posestnik in suknar, Begunje št. 42.

iz Poljč št. 12.

* 18. maja 1814. — † 16. avg. 1881.

* 31. maja 1816. — † 18. okt. 1866.

poročena 9. februarja 1835.

1. Marija,

* 6. jan. 1836.

† 12. okt. 1837.

2. France,

* 2. okt. 1837.

† v visoki starosti,
(kdaj, ni v begunjski matici);
por. z Amalijo roj. Hass.

3. Marija,

* 10. febr. 1840.

† 15. febr. 1840.

4. Margareta,

* 6. jul. 1841.

† 17. marca 1847.

5. Marija,

* 9. jul. 1843.

† 3. jun. 1910.

6. Anton,

* 10. febr. 1847.

† 7. jan. 1848.

7. Anton,

* 29. maja 1850.

† 2. jul. 1937.

(nadškof dr. A. Bonaventura).

8. Jožefa,

* 19. marca 1853.

† 10. okt. 1927.

por. s Šimnom Prešernom.

9. Janez,

* 10. maja 1856.

† (ni v begunjski matici).

10. Jožef,

* 17. maja 1859.

† 22. maja 1906.

por. z Ivano Kunčič.

1. Marija,

por. z Martinom Bürgerjem.

2. Alojzija,

3. Amalija — s. Lavrentina,

pozneje por. z Damnjanom
Skutinskijem.

4. † Anton,

por. s Franciško Rozman.

5. Jožefa — s. Evangelista.

1. Ivanka — s. Vekoslava,

2. Anton,

doktor Sv. pisma, S. J.,
predstojnik slovanskih jezuitov
(assistente slavico).

3. France,

por. z Marijo Bizjak.

4. † Katarina — s. Simoneta.

5. Terezija,

por. z Joškom Šušteršičem,
poduradnikom ljublj. šk. ordinarijata.

6. † Marija — s. Stanislava.

1. Ivanka,

por. z ban. svetnikom
N. Velikonjo.

2. † Jožef,

3. France,

ravn. »Zmaja d. d.,
por. z Marijo Oset.

4. Anica,

por. z dr. Iv. Stanovnikom,
odvetnikom v Ljubljani.

5. † Marija, 6. † Rozika, 7. † Peter, 8. † Anton.

1. † Gregor.

2. Peter,

por. z Ivano
roj. Aichholzer.

3. Henrik,

por. z Emo
roj. Haubenhofner.

4. Friderik,

por. z Amalijo
roj. Halegger.

5. Berta,

6. Anton,

por. s Franciško
roj. Kastl.

7. Marija,

por. z Amalijo
roj. Humnig.

8. Martin,

por. z I.
Felsnigom.

9. Alojzija,

por. z I.
Felsnigom.

10. Adolf,

por. z Marijo
roj. Poitner.

1. † Jožefa,

2. Anton,

ravnatelj Karitas,
por. z Doro
roj. Klemenc.

3. France,

Knjigovodja osred. vin. zadruge,
por. z Angelo
roj. Lavtižar.

4. † Slavka,

5. † Jožef,

6. Marija,

7. Protazij.

1. Francka, 2. Ivanka.

1. Marija, 2. Jožef, 3. Ivanka, 4. Terezika, 5. † Ignacij, 6. Zorka, 7. Valentin, 8. Marjan, 9. Anica, 10. † Cvetka Milena, 11. Margareta Marija, 12. Helena Klara.

1. Anica,

2. Janko,

3. Anton,

4. Marija,

5. Jožef,

6. Elizabeta.

Ana Marija.

1. Henrik, 2. Rudolf, 3. Kurt, 4. Edith.

1. Friderik, 2. Gottfried, 3. Martin, 4. Marija.

Franciška.

1. Alojzija, 2. Karel.

Erna.

1. Karel, 2. Helmut, 3. Adolf.

1. Anton, 2. Dorica.

≡ LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI ≡

r. zadruga. z neom. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, v lastni palači,

OBREŠTUJE HRANILNE VLOGE NAJUGODNEJE

Nove vloge vsak čas razpoložljive obreštuje po 4%, proti odpovedi 5%

Radi velike zaloge poletnega blaga,
dajemo od 15. julija t. l. naprej

10% popusta

na vse poletno, svileno, bombažasto in vol-
neno blago za moške in ženske obleke, dalje

20% do 30% popusta

na vse konfekcije. — Popust velja na vse
reklamne cene kot so označene v izložbah.
Velika zaloga ostankov, svile, krepov, dele-
nov, kakor tudi od štofov za moške in
damske obleke s

30% do 50% popustom

Izkoristite takoj ugodno priliko!

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 29 in 30

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le

Vzajemna ← LJUBLJANA
zavarovalnica ↓ Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt,
rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«.
Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri naši domači slovenski zavarovalnici.

Gospodinje!

Naročite nemudoma knjižico

„Kuhaj varčno in dobro“

za din 3.-, plačljivo tudi v pisemskih
znamkah. Dobi se v upravi „Vigredi“,
Ljubljana, Masarykova c. št. 12

